

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

Hyvinvoiva varhaiskasvatuksen yhteisö

Varhaiskasvatuksen opettajaopiskelijoiden innovaativiset sovellukset 2023

Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksen Rauman yksikössä syyslukukaudella 2023 toteutettu Toimivat ja hyvinvoivat kasvatus- ja opetusyhteisöt -opintojakson tavoitteena on lapsen, perheen ja päiväkodin toimintakulttuurin hyvinvoinnin tukeminen ja kehittäminen pohjautuen tutkimukseen perustuvaan tietoon. Kurssilaisten lopputyöt on koottu tähän PDF-kirjaseen.

Herbert Hillerin Hyvinvointihaaste

Toteuttanut ryhmä: Salla Lamminmäki, Salla Leino, Viivi Lievonen, Santeri Lilja

Iso ongelma

Työhyvinvointi ja työssä jaksaminen on ajankohtainen aihe, josta on viime vuosina uutisoitu paljon. Varhaiskasvatuksen kentällä on ollut paljon julkista keskustelua henkilöstön kokemasta työn kuormittavuudesta. Halusimme lähteä kehittämään innovaatiota, jonka avulla voisimme parantaa varhaiskasvatuksessa työskentelevien työhyvinvointia ja työssä jaksamista. Aluksi lähdimme pohtimaan varhaiskasvatuksen henkilöstön hyvinvointia, mutta päädyimme lopulta huomioimaan myös lasten hyvinvoinnin. Hyvinvointihaasteemme osallistaa sekä aikuiset että lapset.

Kuva: Henna Karhunen

Hyvinvointihaasteemme tavoitteena on parantaa päiväkotiryhmän sisäistä hyvinvointia. Tehtävähaasteet tehdään yhdessä ryhmän kanssa, ja tavoitteena onkin kehittää ryhmähenkeä, yhteistyötaitoja, positiivista ilmapiiriä, sekä lasten ja aikuisten välisiä suhteita. Tiedämme, että hyvinvointiin päiväkotiryhmässä vaikuttaa mm. ryhmäytyminen, yhteistyön tekeminen, lasten ja aikuisten väliset suhteet, sekä hauskan pitäminen.

Hyvinvointihaasteemme teemoja ovat yhteisöllisyys, terveelliset ja kestävät elämäntavat, liikunta, kulttuuri ja ympäristö. Näihin teemoihin liittyen on erilaisia tehtäviä, joita tehdään yhdessä ryhmänä.

Tutkittu tieto

Opettajien ja muiden aikuisten hyvinvointi heijastuu lapsiin opettajan antaman opetuksen laadun kautta (Cumming, 2017). Työhyvinvointiin vaikuttaa esimerkiksi työlöt, turvallisuuden tunne, ihmissuhteet, sekä työn autonomisuus. Jotta jokainen ryhmän jäsen voi toimia vapaasti ja luovasti, heidän pitää kokea olonsa turvalliseksi ryhmässä. Myös tyytyväisyys työhön, stressi, henkilökohtaiset ja ammatilliset huolenaiheet sekä fyysinen ja psyykinen terveys vaikuttavat työhyvinvointiin (Hall- Kenyon, ym. 2014). Työperäiset stressitekijät voivat lisätä yksilön emotionaalista uupumusta ja työstä toipumisen tarvetta (Elomaa, ym. 2020). Ryhmässä toimiminen ja luottamus ovat suuressa roolissa työhyvinvoinnin kannalta. Kiireen kokemus on yksi tavallisimmista esteistä luottamuksen syntymiselle. Jos emme ehdi tutustua toisiimme, luottamusta ei voi rakentua. Haasteillamme pyrimme parantamaan niin fyysistä, psyykkistä, kuin sosiaalista hyvinvointia. Fyysistä hyvinvointia pyrimme parantamaan keskittymällä niin lasten kuin aikuisten perustarpeisiin, kuten liikuntaan, ruokaan ja lepoon. Psyykkistä hyvinvointia haluamme parantaa keskittymällä työtyytyväisyyteen sekä itse työympäristöön. Sosiaalista hyvinvointia parannamme haasteilla, jotka ylläpitävät ryhmän "me"-henkeä, kehittävät ryhmässä toimimisen taitoja, sekä lasten ja aikuisten välisiä ihmissuhteita.

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

Kohderyhmä ja palaute

Haastepakettimme kohderyhmänä on päiväkodin aikuiset ja lapset. Rajasimme sallitun ryhmäkoon suuruudeksi 21 lasta ja 3 aikuista.

Kokemusasiantuntijoina haastattelimme kahta päiväkodin lastenhoitajaa. Kokemusasiantuntijoiden palaute oli, että innovaatio kuulostaa toimivalta ja mielenkiintoiselta. Haasteet ovat kiinnostavia ja ne varmasti motivoisivat tekemään. Lapset olisivat varmasti tästä innoissaan, mutta pelkkä diplomi ei välttämättä innosta tarpeeksi. Siksi lisäsimme diplomin kylkeen palkinnoksi liikuntavälinekassin. Se kuulosti asiantuntijoiden mielestä palkintona hyvältä.

Palautetta tuli myös siitä, että pienimmät lapset eivät välttämättä pysty tekemään kaikkia haasteita. Siksi suuntasimme haastepakettimme yli 3-vuotiaiden ryhmille.

Joihinkin haasteisiin saimme parannusehdotuksia, ja niiden pohjalta on tehty muutoksia. Esimerkiksi ilmapallon pomputus -haasteesta otimme videoinnin pois ja teimme joistain haasteista viestityyppisiä.

Sovelluksen sisältö

Haastepakettiimme sisältyy nettisivu (mallisivut: Herbert Hillerin Hyvinvointihaaste), haastekortit nettisivuilla sekä tulostettavana materiaalina, Herbert Hillerin videotervehdys ja diplomi osallistumisesta. Nettisivuilla löytyy kilpailun ohjeet/säännöt, haasteet nettisivuilla sekä tiedosto tulostettavaksi, Herbert Hillerin videotervehdys, palautuspaikka haasteille, ilmoittautumislomake ja tietoa siitä, miksi ja mihin tämä haaste on tarkoitettu. Tulostettavissa haasteissa on aloitussivu, teemat väreittäin, kalenterit kuukausittain, joista näkee, milloin mitään haasteita suoritetaan, haastekortit ja tarrat. Haasteita on syksyille kymmenen ja haasteet suoritetaan viikoilla 32–50. Haasteet koostuvat viidestä eri teemasta, joista jokaisesta on kaksi haastetta. Teemoja ovat yhteisöllisyys, terveelliset ja kestävät elämäntavat, liikunta, kulttuuri sekä ympäristö. Haastekorteissa on ohje haasteen suorittamiseen, tavoitteet, pisteytys ja palautuksen ohjeistus.

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

Kuva 1 Haastekorttien etusivu

Kuva 2 Kalenteri

Kuva 3 Haasteiden teemat

Kuva 4 Haastekortti

Kuva 5 Diplomi

Käytön ohjeistus

Kilpailuun osallistutaan nettisivuilla olevalla ilmoittautumislomakkeella. Päiväkodeista voi ilmoittautua niin monta lapsiryhmää kuin haluaa, kuitenkin huomioiden ryhmän lasten ikää ja ryhmäkokoa koskevat rajoitukset. Osallistuvien ryhmien lasten tulee olla yli 3-vuotiaita ja ryhmässä enintään 21 lasta ja 3 aikuista. Kilpailussa koko Suomen lapsiryhmät kisaavat keskenään.

Kilpailuun ilmoittauduttuaan ryhmät saavat kirjautumisohjeet nettisivuille ja sitä kautta käyttöönsä sieltä löytyvät materiaalit. Ryhmät voivat tulostaa materiaalin, ja esimerkiksi laminoida haastekortit. Haasteet ilmestyvät haasteviikkoina nettisivuille ja samalla löytyy palautuspaikka suoritukselle. Haasteita suoritetaan joka toinen viikko maanantaista perjantaihin. Suoritetusta haasteesta palautetaan kuva tai muu todiste haastekohtaisesti nettisivuille haasteviikon perjantaina klo 16 mennessä. Suoritukset arvioidaan ja pisteytetään tehtäväkohtaisesti. Kuudesta tehtävästä saa 3 pistettä tehtävän suoritettua. Neljässä tehtävässä arviointi on tehtäväkohtainen ja pisteitä jaetaan kolmelle parhaiten suoriutuneelle.

Kaikki kilpailuun osallistuneet ja sen suorittaneet ryhmät saavat tulostettavaksi diplomin ja parhaiten suoriutuneita palkitaan sponsoreiden avulla esimerkiksi liikuntavälinekassella. Kilpailun jälkeen on mahdollista tulostaa haastekorteista sellainen versio, jossa ei ole pisteytystä ja palautusta koskevia tietoja.

Lähteet

- Cumming, T. (2017). Early Childhood Educators' Well-Being: An Updated Review of the Literature. *Early Childhood Educ J.* 45, 583–593.
- Elomaa, M., Pakarinen, E. & Eskelä-Haapanen, S. (2020). Directors' stress in day care centers: related factors and coping strategies. *International Journal of Educational Management.* 34(6), 1079-1091.
- Hall-Kenyon, K.M., Bullough, R.V., MacKay, K.L., Marshall, E. E. (2014). Preschool Teacher Well-Being: A Review of the Literature. *Early Childhood Educ J.* 42, 153–162.

Hyvinvoinnin vuosikello

Toteuttaja ryhmä: Amanda Eerola, Elli Jalonen, Eemeli Katajamäki, Elina Korhonen ja Aliisa Kulita

Sovelluksen idea

Hyvinvoinnin vuosikellon tarkoituksena on tukea ja edistää koko henkilökunnan työhyvinvointia päiväkodin arjessa. Varhaiskasvatuksessa työskennellään tiimeissä, joten hyvinvointikellon tarkoituksena on herättää keskustelua paremmasta työhyvinvoinnista ja tarjota avaimia paremman työhyvinvoinnin saamiseksi. Meillä oli aluksi kaksi muuta sovellusideaa, joita olivat vaate- ja starttipaketti. Palautteen myötä päädyimme ideoistamme hyvinvoinnin vuosikelloon. Koemme myös, että lasten hyvinvoinnista puhutaan tänä päivänä suhteellisen paljon verrattuna kasvattajien työhyvinvointiin.

Tutkittu tieto

Tutkimusten mukaan varhaiskasvatuksessa työhyvinvoinnilla on suuri merkitys opetuksen laatuun. On tutkittu, että hyvinvoivalla opettajalla on jaksamista ja motivaatiota kehittää toimintaansa vaikuttamalla toimintaympäristönsä kehitykseen ja organisointiin. Tämä taas vaikuttavaa positiivisesti lasten kehitykseen ja motivaatioon oppia. (Pakarinen, Kiuru, Lerkkanen, Poikkeus, Siekkinen & Nurmi 2010, 294.)

Tuoreimmat tutkimukset kertovat myös, että varhaiskasvatuksen laatuun, sekä opettajien työhyvinvointiin vaikuttaa merkittävästi pedagoginen johtaminen. Johtajan vastuulla onkin huolehtia riittävästä ja riittävän ammattitaitoisesta henkilöstöstä, sekä seurata henkilöstön hyvinvointia. Pedagogiseen johtajuuteen mainitaankin kuuluvan henkilöstön ammatillisen osaamisen varmistamisen lisäksi myös henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen. Tutkimusten mukaan työntekijät ovat varhaiskasvatuksessa työyhteisön tärkein voimavara. Työn ilon löytäminen ja myönteisen yhteisöllisyyden rakentuminen ovatkin erittäin tärkeä osa henkilöstön jaksamista. Keinoja, joilla johtaja pystyy tukemaan henkilöstönsä hyvinvointia, on muu muassa järjestetty työyhteisökoulutus, jolla pyritään luomaan organisaatioon avoin, vuorovaikutteinen ja positiivinen työilmapiiri. Myös henkilöstön valtuuttaminen vastuullisiksi toimijoiksi voimaannuttaa henkilöstöä ja luo henkilöstölle

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

enemmän tilaa ja uskallusta ottaa enemmän itse vastuuta pedagogisesta keskustelusta ja toiminnasta. (Fonsén 2014,115–124.)

Kohderyhmä

Hyvinvoinnin vuosikello on suunniteltu varhaiskasvatuksen työntekijöille helposti käytettäväksi osana päiväkodin arkea. Henkilökunta voi toteuttaa vuosikellon teemoja oman tiimin kanssa, mutta myös yhteisesti koko talon kanssa. Vuosikellon voi sijoittaa esimerkiksi henkilökunnan taukotilaan, jossa se on kaikkien tavoitettavissa. Samaa vuosikelloa soveltuu myös johtajan käytettäväksi suunnitellessaan henkilökunnalleen ohjelmaa teemojen mukaisesti. Saamamme palautteen perusteella pohdimme, että hyvinvoinnin vuosikelloa voi hyödyntää myös työterveyden henkilöstö työskennellessään varhaiskasvattajien kanssa.

Sisällön kuvaus

Sovelluksen eli hyvinvointikellon on tarkoitus toimia varhaiskasvatuksen henkilöstön hyvinvointia lisäävänä ja tukevana tekijänä. Hyvinvointi kellosta löytyy teemoja ja sanoja, joita voi hyödyntää varhaiskasvatuksen arjessa henkilöstön hyvinvoinnin lisäämiseksi ja apuna hyvinvointia suunnitellessa ja havainnoidessa.

Hyvinvoinnin vuosikello koostuu kolmesta erillisestä A4-paperista. Yhdellä paperilla on itse kello, toisella paperilla on ohjeet ja kolmannella on konkreettisia apukysymyksiä. Paperit voi tulostaa ja sijoittaa ryhmätiloihin, taukotilaan ja johtajan työhuoneeseen, jotta jokainen näkee vaivattomasti kuluvan kuukauden teeman.

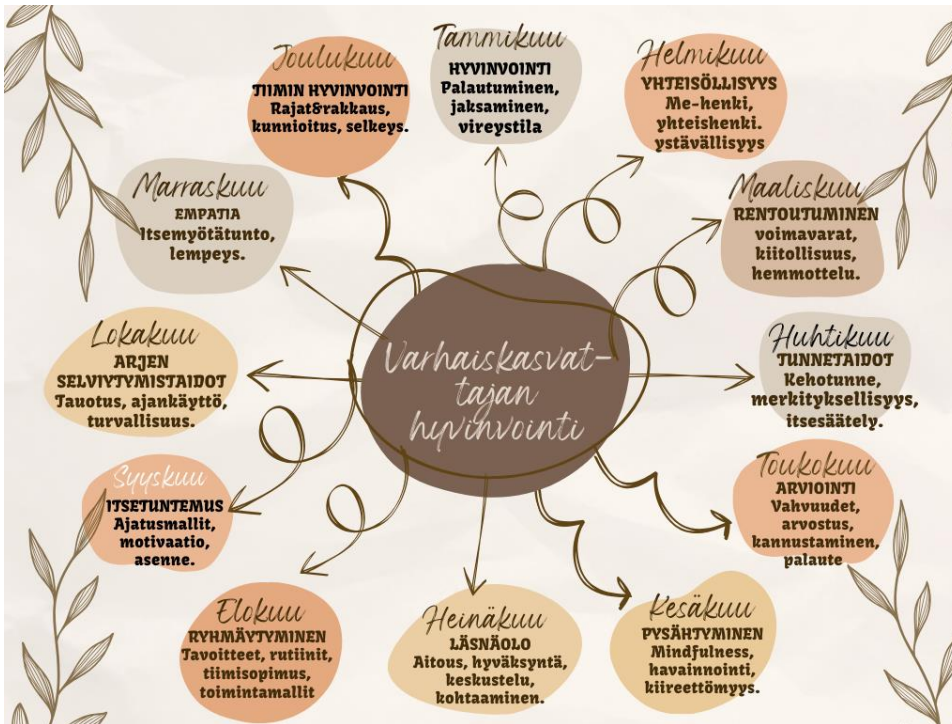
Käytön ohjeistus

Hyvinvointikellon on tarkoitus toimia ohjenuorana ja ruokkia omaa ajattelua, miten itse voisi omalla toiminnallaan parantaa työhyvinvointiaan. Kellon on tarkoitus auttaa myös johtajaa pedagogisessa johtamisessa ja henkilöstön hyvinvoinnin havainnoimisessa ja tukemisessa. Kellossa on joka kuukaudelle oma teemansa, joihin kiinnitetään huomiota esim. tiimipalavereissa. Lisäksi se on ympärivuotinen eli sen työstäminen aloitetaan kauden alussa elokuussa ja päättyy heinäkuuhun.

Kelloon on suunniteltu kuukausittain vaihtuva teema esimerkiksi toukokuu=Arviointi. Toukokuun sanoina on vahvuudet, arvostus, kannustaminen ja palaute. Tämä tarkoittaa sitä, että toukokuussa voisi hyödyntää henkilöstön hyvinvointia ajatellen vaikka

palaute/arviointikeskustelua oman tiimin tai johtajan kanssa. Mitkä ovat työntekijän vahvuudet? Missä hän on onnistunut hyvin? Voisinko kannustaa tässä kuussa kollegaa havainnoidessani hyvää hänen toiminnassaan?

Kuva 1 Hyvinvoinnin vuosikellon teemat kuukausittain

Lähteet

Fonsén, E. 2014. Pedagoginen johtajuus varhaiskasvatuksessa. Akateeminen väitöskirja, Tampereen yliopisto. [Luettu 2.12.2023]

Pakarinen, E., Kiuru, N., Lerkkanen, M., Poikkeus, A., Siekkinen, M., & Nurmi, J. (2010). Classroom organization and teacher stress predict learning motivation in kindergarten children. *European Journal of Psychology of Education*, 25(3), (s. 281–300). [Luettu 2.12.2023]

Parrila, S. & Fonsén, E. 2016. Johtajuuden käsitteet ja lähtökohdat. Teoksessa: S. Parrila & E. Fonsén (toim.), *Varhaiskasvatuksen pedagoginen johtajuus: Käsikirja käytännön työhön* (s. 23–41). Jyväskylä: PS-kustannus

Naperopuisto, Liikennepuistopaketti

Toteuttanut ryhmä: Jokela Liinu, Järvenpää Lotta, Kankainen Nelli, Kivikoski Jessika, Tuhkanen Miika

Innovaation taustalla

Turvallinen varhaiskasvatusympäristö luo pohjan lasten kasvulle ja oppimiselle sekä lisää lasten ja henkilöstön hyvinvointia. Varhaiskasvatuksen turvallisuus on kaikkien työntekijöiden, varhaiskasvatuksen toimintayksikön sekä huoltajien yhteinen asia. Turvallisuusjohtamisesta puhuttaessa tarkoitetaan toimintaa, jolla luodaan turvalliset olosuhteet henkilöstön, lasten ja vanhempien toiminnalle. Turvallisuusjohtaminen edistää henkilökunnan ammatillista osaamista ja toimintakykyä sekä turvallisuutta luovaa pedagogista toimintaa. Omana osa-alueenaan turvallisuusjohtamiseen sisältyy myös lasten turvallisuuskasvatus. Toimivalla ja työhön sitoutuneella turvallisuusjohtamisella rakennetaan turvallisuusosaamista, turvallisuuskulttuuria sekä turvallisuuskasvatuksen periaatteita. Turvallisuuskulttuurilla tarkoitetaan varhaiskasvatuksen tapaa toimia turvallisuuteen liittyvissä asioissa ja sen edistäminen pitää sisällään fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ympäristön turvallisuudesta huolehtimisen. Turvallisuuskulttuurin luomisessa on tärkeää osallistaa myös lapsia ja heidän vanhempiaan. Turvallisuuskasvatus on läsnä varhaiskasvatuksen arjen pedagogiikassa ja se muodostuu turvallisuutta käsittelevistä opetus- ja kasvatustilanteista. Turvallisuuskasvatuksessa keskeistä on lapsen hyvinvointia ja turvallisuutta tukevien valmiuksien ja osaamisen kehittäminen. (Opetushallitus, 2023.)

Varhaiskasvatuksessa toteutettavan liikennekasvatuksen on todettu olevan tehokkainta, kun sitä toteutetaan pitkäjänteisesti ja se on suunnitelmallista (Liikenneturva, 2023). Liikenneturvan vuonna 2022 tekemän kyselytutkimuksen mukaan suurin osa varhaiskasvattajista kokee liikennekasvatuksen tärkeäksi osaksi työtään, mutta vain harva on pystynyt toteuttamaan sitä suunnitelmallisesti. Liikennekasvatusta hankaloittavina tekijöinä koettiin sopivien materiaalien sekä ajan puute. (Liikenneturva, 2022.) Liikennekasvatuksen toteuttaminen on mahdollista niin jokapäiväisessä arjessa, kuin erilaisten tuokioiden, retkien ja teemapäivien aikana. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on antaa lapsille valmiuksia toimia turvallisesti liikenteessä sekä vahvistaa lapsen turvallisuusorientoituneita asenteita, jotka kantavat pitkälle tulevaisuuteen.

Liikennekasvatusta on hyvä toteuttaa varhaiskasvatuksessa ympäri vuoden, sillä eri vuodenaikoina liikenteessä huomioitavat asiat vaihtelevat. Liikennekasvatusta kannattaa toteuttaa arjessa yhdessä huoltajien kanssa, jolloin sen on todettu olevan tehokkainta. Liikennekasvatusta harjoitellaan turvallisessa ympäristössä, mutta myös oikeat liikennetilanteet esimerkiksi retkillä, ovat lapsille hyödyllisiä oppimistilanteita. Erilaisia liikennetilanteita havainnoidaan yhdessä lapsen kanssa ja kerrataan, miten tilanteissa tulee toimia. Aikuisen esimerkki on tässä kohtaa ratkaisevassa roolissa. (Liikenneturva, 2023.)

Lapsen kehityksellinen taso on hyvä ottaa huomioon liikennekasvatusta toteutettaessa. Alle 4-vuotiaiden kanssa käsiteltäviä liikennekasvatusteemoja ovat esimerkiksi leikkipaikan turvallisuus (erillään liikenteestä), pimeällä näkyminen, turvallinen matkustaminen sekä suojatien käyttö. 4–6-vuotiaat lapset pystyvät keskittymään liikenteessä paremmin tärkeisiin asioihin ja he ymmärtävät vaaranpaikkoja selkeämmin. Heidän kanssaan on hyvä kerrata ja harjoitella turvallista tienylitystä turvallisessa ympäristössä toimintatapoja juurruttaen sekä opettaa heille liikennevalojen merkitys. Käytännön harjoittelun lisäksi lapsille kannattaa perustella liikennekäyttäytymistä ja yhdessä liikennettä tarkkailemalla sekä siitä keskustelemalla, lapset oppivat turvallista liikennekäyttäytymistä. Esikouluikäiset lapset muistavat jo yksinkertaisia liikennesääntöjä, mutta paras keino oppia toimimaan turvallisesti liikenteessä ovat turvalliset kokemukset. (Liikenneturva, 2023.)

Kenelle Naperopuisto on tarkoitettu?

Naperopuisto on tarkoitettu varhaiskasvatus ikäisille lapsille. Naperopuisto on suunniteltu varhaiskasvatuksenopettajille sekä muulle henkilökunnalle opetusmateriaaliksi, jonka avulla turvallisuuskasvatus saadaan osaksi varhaiskasvatuksen arjen pedagogiikkaa. Hyödyntämällä päiväkotiin tuotavaa liikennepuistoa, lapsille luodaan turvallinen ympäristö, jossa liikennekasvatusta saadaan harjoitella leikin avulla.

Liikennepuistopakettin sisältö

- Maahan asetettavia liikennemerkkejä
- Materiaalit tien tekemiseen
- Ajoneuvoja ja kypäriä

- Opettajan materiaalit
- Erilaisia heijastimia
- Taskulamppuja
- Roolivaatteita

Materiaalien käyttö

Sovellus sisältää opettajan materiaalin, jonka sisältämien harjoitusten avulla opettaja voi opettaa lapsille liikennetaitoja, ohjata toimintaa ja mahdollistaa leikkiä. Paketissa on valmiit materiaalit, joista opettaja voi valita lapsiryhmälleen sopivan tekemisen. Ideana on antaa opettajalle vapaat kädet toteuttaa toimintaa juuri kyseessä olevalle lapsiryhmälle sopivalla tavalla. Toiminta toteutetaan päiväkodin tiloissa luomalla materiaaleilla liikennepuisto. Materiaaleja voidaan hyödyntää paitsi käytännön harjoitteluun, myös liikennetapahtumien havainnointiin, kertaukseen ja niistä keskusteluun.

Kuvan lähde: Opettajan materiaalin visuaalinen ilme, Kankainen Nelli.

HyVä – työ, kiusaamisesta välittävä työ

Toteuttanut ryhmä: Mette Riekk, Viivi Vuorio, Noora Wasiljeff, Ida Wilenius

HyVä – työ eli kiusaamisesta välittävä työpaikka on kiusaamisen ehkäisyyn tarkoitettu konsepti, jolla pyritään antamaan työkaluja, kuinka varhaiskasvatuksen yksiköissä voidaan mahdollisimman hyvin kitkeä työpaikalla tapahtuvaa epäoikeudenmukaisuutta työntekijöiden välillä, sekä parantaa työhyvinvointia kokonaisvaltaisesti. HyVä – työn pohjimmainen tarkoitus on lisätä työntekijöiden tietoisuutta työpaikoilla tapahuvasta kiusaamisesta. Lisäksi haluamme havainnoida hoitajien ja opettajien välisiä dynamiikkoja, sekä pyrkiä vaikuttamaan niihin kehittämämme sovellusaihion kautta.

Aiempien tutkimusten perusteella kiusaamisesta

& työpaikkakiusaamisesta yleisesti

Kiusaaminen on prosessi, missä yksilö kokee joutuvansa jonkun toisen tahon tahallisen epämiellyttävän käytöksen kohteeksi. Kiusaamista voi olla monenlaista loukkaavaa tai aggressiivista käytöstä, jotka jaotellaan usein suoraan ja epäsuoraan kiusaamiseen. (Rainivaara & Karhunen, 2006) Suora kiusaaminen on yleensä fyysistä loukkaamista, kuten lyömistä ja potkimista kun taas epäsuora kiusaaminen on esimerkiksi pahan puhumista selän takana. Tällainen toiminta on pitkäkestoista, jossa kiusaamisen uhri joutuu alistumaan kiusaamiselle jatkuvasti. Kiusaamista voi näkyä yksilötasolla tai ryhmätasolla. Syitä kiusaamiselle on monenlaisia, kuten huono itsetunto, kateellisuus, halu tulla ihailluksi tai aggressiivisuus. Kaikki kiusaamistilanteet ovat erilaisia eikä ole yhtä ainoaa oikeaa tapaa puuttua niihin.

Työpaikkakiusaaminen on hyvin laaja-alainen ja tietoisesti tai tiedostamatta valitettavan tunnistamaton ongelma työyhteisöjen keskiössä. Opettajien keskuudessa hallitseva keskinäinen kilpaileva ilmapiiri ja oman sosiaalisen aseman merkityksellisyys henkilöstön kesken ovat olennaisimpia syitä kiusaamisen kehittymiselle sekä leviämiselle työyhteisössä. Kiusaaminen onkin muodostunut laaja-alaiseksi pandemian kaltaiseksi ongelmaksi erityisesti opettajien keskuudessa (Ariza-Montes ym., 2016, 118).

Opettajuus ammattina on kokenut yhteiskunnallisen aseman ja arvon heikkenemisen Länsimaissa. Tämä puolestaan on johtanut alempaan auktoriteettiin opettajien keskuudessa. Jatkuvan yhteiskunnan tuottaman paineen alla työskentely on kiristänyt ilmapiiriä ja täten lisännyt työpaikkakiusaamista. Työpaikkakiusaaminen näkyy erityisesti ammatillisena kilpailuna, henkilökohtaisena vihamielisyytenä tai kollegoiden välisinä antipatioina (Ariza-Montes ym., 2016, 819).

Työympäristöllä on huomattava vaikutus ihmisen mielenterveyteen. Etenkin opettajien kerrotaan kokevan laajalti työperäistä stressiä. Tutkimusten tulokset osoittavat, että stressaava työ ja työympäristö johtaa usein työpaikkakiusaamiseen ja tämä voi esimerkiksi johtua huonontuneesta vuorovaikutuksesta työntekijöiden välillä. Kiusaamiseen voi johtaa merkit työuupumisesta ja kun esimerkiksi opettajan kuormitus kasvaa liian suureksi on vaikeaa pitää yllä hyvää energiaa työyhteisössä. (Bernotaite, 2017.) Meidän sovellusideamme kannalta tämä tutkimus on tärkeä, sillä haluamme ennen kaikkea pyrkiä vaikuttamaan varhaiskasvatuksen opettajien työhyvinvointiin työpaikkakiusaamisen ehkäisyn näkökulmasta. On tärkeää, että keräämme tarvittavaa tietoa, jotta pystymme keskittymään ideassamme juuri oikeisiin asioihin. Tavoitteenamme on työpaikalla kiusaamisen nollatoleranssi, joka meinaa sitä, että työpaikalla ei hyväksytä minkäänlaista kiusaamista tai huonoa käytöstä. (Työterveyslaitos) Tähän tavoitteeseen tarvitaan työpaikan johdon sekä työntekijöiden panostusta.

Kohderyhmä

HyVä – työ on tarkoitettu eri varhaiskasvatuksen yksiköihin. Kohderyhmänä toimii lähtökohtaisesti opettajat ja hoitajat. Pyrimme kuitenkin HyVä-työn kautta vaikuttamaan kokonaisvaltaisesti koko päiväkodin työhyvinvointiin, jonka kautta aikuisten turvallinen ja toimivatyöyhteisö heijastuu myös lapsiin.

HyVä- työ sovellusaihio sisältää

Sisällytetään aihioon vuosikello, jonka mukaan eri aiheita käsitellään työpaikalla:

Elokuu-Marraskuu: Tietoisuus kiusaamisesta, kiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen

- Mahdollisia luentoja työpaikalla kiusaamisesta ja sen ehkäisystä, lisätään tietoisuutta, työpaikalle tulee yhdeksi päiväksi joku luennoimaan kiusaamisesta (päiväkoti itse tilaa luennoitsijan, jos resurssit sallii). Ryhmätehtävät voi sisällyttää tasasin väliajoin esimerkiksi tiimipalavereihin.
- Ryhmätehtävät, kortteja kiusaamisesta. Mietitään kortin CASE tapahtumaan ratkaisuja ja miten voitaisiin puuttua kortin tilanteeseen.
- Ryhmään tuodaan kiusaamisaiheinen juliste esille.

Joulukuu-Helmikuu: Kehu toista, positiivinen ilmapiiri

- Kehu/positiivisuusseinä: Ryhmässä ilmoitustaulu, johon joka perjantai jokainen työntekijä laittaa jonkun hyvän teon mitä on tapahtunut viikon aikana. Kehuja toiselle, oma hyvä teko yms. Joka viikon alussa kerätään laput pois ja uudet tilalle taas perjantaina.
- CASE tehtäviä tiimipalavereissa: kortteja, missä tehtäviä/kysymyksiä hyvän ilmapiirin edistämiseen, rakentavan palautteen antamiseen ja toisen kehumiseen.
- Ryhmään tuodaan juliste, joka kertoo positiivisesta ilmapiiristä, rakentavasta palautteesta ja kehumisesta.

Maaliskuu-Toukokuu: Vuorovaikutustaidot

- CASE tehtäviä tiimipalavereissa: kortteja, missä tehtäviä/kysymyksiä erilaisista vuorovaikutustilanteista. Miten kuunnellaan ja ollaan läsnä tilanteissa, annetaan toiselle puheenvuoro, tuetaan toista ja kannustetaan. Teot voivat lähteä ihan pienistäkin asioista, kuten tervehtiminen aamulla ja kuulumisten kysyminen.
- Juliste ryhmään, joka kertoo hyvistä vuorovaikutustaidoista
- Yhteenveto vuoden aikana käydyistä asioista esim. Muistion luominen (seinälle laitettava "juliste", johon kerätään vuoden aikana tulleet huomiot ym.)

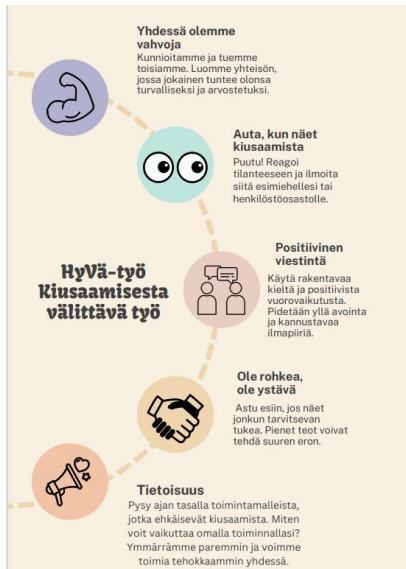

**TURUN
YLIOPISTO**

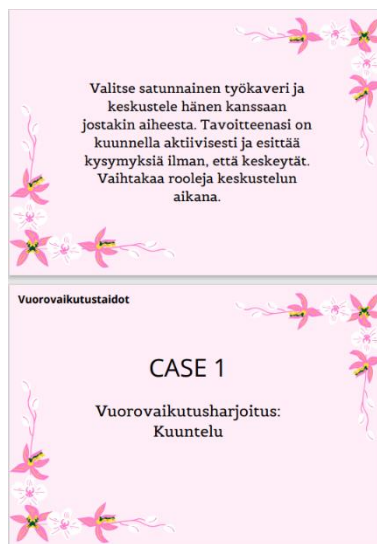
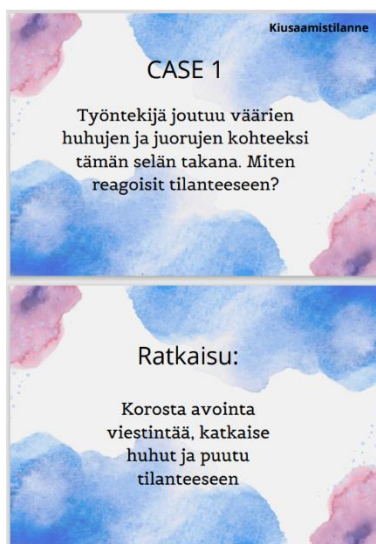
Kasvatustieteiden
tiedekunta

Kuvia

Julisteet:

Case – kortit:

Julisteet ja CASE – kortit on tehty Canva -ohjelmalla.

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

Lähteet:

Bernotaite, L., & Malinauskiene, V. (2017). Workplace Bullying and Mental Health Among Teachers: Relations to Psychosocial Job Characteristics and Burnout. *International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health*, 30(4), 629–640.

Ariza-Montes, A., Muniz R., N. M., Leal-Rodríguez, A. L., & Leal-Millaín, A. G. (2016). Workplace Bullying Among Teachers: An Analysis from the Job Demands-Resources (JD-R) Model. Perspective. https://journals.lww.com/joem/fulltext/2016/08000/workplace_bullying_among_teachers_an_analysis.12.aspx?casa_token=mHdL4D8SevgAAAAA:7QHn85YP65rhES5aqs4utz-JBpzAPXDocwVad40-Hx7nnUk8r2L3ZDPoA48Gh5J3sGY_JWo1D6J9gbVeMUde0YUBgivBIA

Rainivaara, S., & Karhunen, S. (2006). Näkökulmia koulun ja työpaikan kiusaamissuhteisiin. Prologi, viestinnän ja vuorovaikutuksen tieteellinen aikakausilehti. Vol 2 Nro 1 (2006): Prologi - Puheviestinnän vuosikirja 2006.

<https://www.ttl.fi/teemat/tyohyvinvointi-ja-tyokyky/tyopaikkakiusaaminen>

Työterveyslaitos. Työpaikkakiusaaminen. Viitattu 30.11.2023

<https://www.ttl.fi/teemat/tyohyvinvointi-ja-tyokyky/tyopaikkakiusaaminen>

Canva

<https://www.canva.com/>

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

Toimivan tiimin työkalut

Toteuttanut ryhmä: Ilona Löytty, Nigina Lehtinen, Ida-Liina Lindell, Roosa Maanpää

Toimivan Tiimin Työkalut

Innovaatiomme kohdistuu työpaikkakiusaamisen ennaltaehkäisyyn sekä jo alkaneen kiusaamisen pysäyttämiseen. Olemme kehittäneet eheän paketin, joka sisältää kolme erilaista toimintatapaa työpaikkakiusaamistilanteiden varalle. Pakettimme on kohdennettu varhaiskasvatuksen henkilöstölle.

Valitsimme innovaatiomme aiheeksi työpaikkakiusaamisen torjumisen, koska mielestämme se on tärkeää jokaisen työntekijän hyvinvoinnin ja jaksamisen sekä työyhteisössä pysymisen kannalta. Työpaikkakiusaaminen, syrjintä sekä epäasiallinen kohtelu ovat kaikki oireita samasta ongelmasta, joka kuormittaa useita työpaikkoja päivästä toiseen. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisemassa vuoden 2022 työolobarometrissä tuodaan esille, että palkansaajista 31 prosenttia koki havainneensa työpaikkakiusaamista työkavereidensa taholta joskus ja 3 prosenttia jatkuvasti. Barometri ilmentää myös, että naiset havaitsivat työpaikallaan enemmän kiusaamista, kuin miehet ja että kuntasektorilla kiusaamista työkavereiden taholta havaittiin eniten (39 prosenttia palkansaajista oli havainnut kiusaamista joskus ja 5 prosenttia oli havainnut sitä jatkuvasti).

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ tuotti vuonna 2021 työolobarometrin, josta ilmenee, että työtovereiden taholta ilmenevää vakavaa ja toistuvaa epäasiallista kohtelua sekä kiusaamista raportoitiin varhaiskasvatuksessa työskentelevien joukossa selkeästi enemmän verrattuna muissa oppilaitosmuodoissa ilmenevään työpaikkakiusaamiseen. Epäasiallinen kohtelu ilmeni muun muassa pilkkaavana sekä väheksyvänä puheena, työtekoon puuttumisena arvostellen ja vaikeuttaen

työntekoa. Työpaikkakiusaaminen aiheuttaa työstressiä sekä uupumusta, joiden seurausta voivat olla myös poissaolot ja sairauslomat. Tavoitteenamme on tuottaa helppokäyttöinen matalankynnyksen metodi, jonka avulla voidaan parhaimmillaan vähentää työpaikkakiusaamisen esiintymistä työyhteisössä.

Yhdenvertaisuuslaissa mainitaan syrjinnän kiellosta ja, että “ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen” (Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325 §8).

Välitön

syrjintä

“Syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa” (Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325 §10).

Valvontaviranomaiset

“Tämän lain noudattamista valvovat yhdenvertaisuusvaltuutettu, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta sekä työsuojeluviranomaiset”.

“Eduskuntaan ja eduskunnan toimielimiin tämän lain säännöksiä valvonnasta sovelletaan vain, kun kysymys on eduskunnan tai sen toimielimen toiminnasta viranomaisena tai työnantajana.

Tämän lain säännöksiä valvonnasta ei sovelleta tasavallan presidentin, valtioneuvoston yleisistunnon, tuomioistuinten ja muiden lainkäyttöelinten eikä valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen toimintaan” (Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325 18§).

Todistustaakka

“Vireille panijan on syrjintää tai vastatoimia koskevaa asiaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltäessä esitettävä selvitystä seikoista, joihin vaatimus perustuu. Jos asiaa käsiteltäessä esitettyjen selvitysten perusteella voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun, vastapuolen on kumotakseen oletuksen osoitettava, että kieltoa ei ole rikottu. Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta rikosasian käsittelyssä” (Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325 28§).

Sovelluksen sisällön kuvaus ja käytön ohjeistus

Kiusaamistilanteiden ratkaisemiseen sekä niiden ennaltaehkäisyyn tarkoitettu paketti sisältää kysymyspaketin suunnittelun tueksi johdolle, anonyymin kyselyn työntekijöille sekä koko tiimin hyvinvointia edistävän Hyvän mielen purkin.

Päiväkodin johtajan olisi hyvä osata toimia oikein työpaikkakiusaamisen ilmetessä, jotta tilanne voidaan ratkaista eikä kiusaaminen eskaloitu. Työpaikalla johtajalle on tarjottava myös kattava koulutus, jotta johtajalla olisi laaja tieto ja osaaminen kiusaamiseen liittyvien tilanteiden ratkaisemiseksi. Päiväkodin johtajan työstä yksi osa on henkilöstöjohtaminen, siksi hänellä on oltava erinomaiset vuorovaikutustaidot sekä ratkaisukeskeistä asennetta. Hänen on myös osattava ohjata työntekijöitään luomaan parempaa työyhteisöä. Mielestämme johtaja luo pohjan ja rajat työyhteisön toimivuudelle.

1. Suunnittelun tueksi kysymyspaketti, jonka avulla pystytään luomaan strategia kiusaamistilanteisiin. Päiväkodin ylemmän tahon esim. HR:n on täytettävä tämä kysymyspaketti ja jaettava päiväkodin johtajille ohjeena työpaikkakiusaamisen varalle.
2. Hyvän mielen purkki koostuu selkeistä ja helposti toteutettavista minitehtävistä tiimin hyvinvoinnin edistämiseksi. Tiimi voi ideoida lisää tehtäviä esimerkiksi tyhy-päivänä.
3. Anonyymi kysely on aina avoinna ja siihen voivat vastata myös sijaiset. Kysely on velvoittava vakituisille työntekijöille kaksi kertaa vuodessa. Se koostuu kymmenestä työpaikkakiusaamiseen liittyvästä kysymyksestä. Kysely sisältää sekä kyllä/ei että avoimia kysymyksiä.

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

Lähteet:

Golnick, T., & Ilves, V. (2022). *Opetusalan työolobarometri 2021*. Opetusalan Ammattijärjestö OAJ.

https://www.oaj.fi/contentassets/14b569b3740b404f99026bc901ec75c7/oaj_opetusalan_tyoolobarometri_2021.pdf

Kinanen, S. (2023). *Artikkeleita opetusalan työolobarometristä: varhaiskasvatus*. Opetusalan Ammattijärjestö OAJ.

<https://www.oaj.fi/contentassets/d8c8dc6452594884921a3e46f04837bd/oaj-barometriartikkeli-vaka.pdf>

Lyly-Yrjänäinen, M. (2023). *Työolobarometri 2022*. Työ- ja elinkeinoministeriö.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164723>

Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325. Annettu Helsingissä 30.12.2014.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>

Kaikki kuvat www.canva.com

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

Mielen Valo -lautapeli

Toteuttanut ryhmä: Eva Laurila, Emilia Kilpinen, Iissa Kutvonen ja Ilmari Tuominen

Lasten ja nuorten mielenterveyteen on alettu kiinnittämällä huomiota viime aikoina enenevässä määrin. Lasten ja nuorten mielenterveyden haasteet ovat kasvaneet ja monipuolistuneet nopeasti, eikä terveydenhuoltojärjestelmä ole pystynyt kaikilta osin vastaamaan tähän haasteeseen. Samaan aikaan kun mielenterveyden haasteet ovat lisääntyneet, on mielenterveydestä tullut tärkeä voimavara ihmisten elämässä, ja sen hoitamista sekä ylläpitoa pidetään hyvin tärkeänä. (Pesonen, Larivaara & Hannukkala, 2022.)

Eri tutkimusten mukaan jopa yhdellä neljästä nuoresta on jokin mielenterveyden ongelma. Lievätkin mielenterveyden ongelmat voivat vaikeuttaa arjessa selviytymistä, vaikka diagnostiset kriteerit eivät täyttyisikään. Erityisesti sosio-ekonomisesti huono-osaisempien nuorten keskuudessa on havaittu lisääntyneitä masentuneisuutta. Tämän lisäksi tuoreen kouluterveyskyselyn mukaan nuorten ahdistuneisuuden ja yksinäisyyden kokemukset lisääntyivät koronapandemian aikana. (Pesonen, Larivaara & Hannukkala, 2022.)

Mielenterveysajattelua leimaa häiriölähtöisyys, ja suurin osa mielenterveyden palveluista kohdistuu erilaisiin korjaaviin toimenpiteisiin. Olisi kuitenkin tarpeen suunnata resursseja ennaltaehkäisyyn ja voimavaralähtöiseen toimintaan. Voimavaralähtöisyys tarkoittaa sitä, että mielenterveys on myönteinen voimavara, jota voidaan vahvistaa ihmisillä elämän eri vaiheissa. (Pesonen, Larivaara & Hannukkala, 2022.)

Varhaiskasvatus ja koulu tarjoavat merkittäviä mahdollisuuksia lasten ja nuorten mielenterveyden edistämiseen. Hyvän mielen koulu on Suomen Mielenterveys ry:ssä kehitetty lasten ja nuorten mielenterveyden edistämistä varten kehitetty kokonaisuus. Koulupohjaiset menetelmät yhdessä vanhemmuuden tuen kanssa ovat tutkimusnäytön mukaan vahvoja mielenterveyden edistämisen kannalta. (Pesonen, Larivaara & Hannukkala, 2022.)

Mielen Valo- lautapeli sai alkunsa tarpeesta kehittää lasten ja nuorten tunne- ja mielenterveystaitoja tutkimustietoon nojaten. Ajatuksenamme oli kehittää helposti

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

lähestyttävä lautapeli, joka tukee tunne- ja mielenterveystaitojen harjoittelua ja oppimista, sekä ennaltaehkäisee ja antaa avaimia käsitellä omassa mielessä painavia asioita ympärillä olevien ihmisten kanssa.

Pelimme on suunniteltu juuri niin, että niitä voidaan pelata kouluissa ja päiväkodeissa yhdessä muiden mielenterveyshankkeiden kanssa. Pelimme kattaa tunne- ja mielenterveystaitojen harjoittelemisen lisäksi yhteistyötaidot ja ryhmäytymisen.

Pelin kohderyhmänä ovat varhaiskasvatus- ja alkuopetusikäiset lapset. Peli on suunniteltu pelattavaksi monenlaisissa ympäristöissä, kuten kotona, päiväkodissa tai koulussa. Lapset voivat osallistua peliin yksilöinä, pienryhmissä tai yhdessä aikuisen (yleensä lastenhoitajan, ohjaajan tai opettajan) kanssa. Aikuisen rooli on merkittävä, sillä he osallistuvat peliin, ohjaavat vuorovaikutusta ja arvioivat lasten tunnetaitojen ymmärrystä. Pelin avulla aikuinen voi myös paneutua mahdollisiin ryhmässä esiintyviin sosiaalisiin haasteisiin ja edistää lasten tietoisuutta sisäisen puheen merkityksestä hyvinvoinnille.

Pelin positiivisen sisäisen puheen harjoittelu onkin saanut kiitosta, ja varhaiskasvatus- ja kouluympäristössä tulisikin enenevissä määrin korostaa taitoa opettaa lapsia puhumaan itselleen positiivisuuden kautta. Pelin tavoitteena ei ole vain tarjota viihdyttävää ajanvietettä, vaan myös syventää oppimista tunne- ja mielenterveystaidoista, sekä vahvistaa yhteisöllisyyden tunnetta. Peli pyrkii antamaan lapsille työkaluja oman, sekä yhteisönsä hyvinvoinnin edistämiseen jo nuoresta iästä lähtien. Keskeisenä ajatuksena on, että peli tarjoaa innostavan ja opettavaisen kokemuksen kaikille pelaajille.

Mielen Valo-lautapelissä harjoitellaan tunne- ja mielenterveystaitoja. Pelissä tutustutaan pohdinta- sekä toimintatehtäväkorttien avulla eri mielenterveysteemoihin ja harjoitellaan tunnistamaan, että sanoittamaan tunteita sekä harjoitellaan myös ratkaisemaan vuorovaikutustilanteisiin liittyviä haasteita.

Pelin tavoitteena on parantaa Valon mielenterveyttä täyttämällä yhteisöllisyyspurkkia sekä rakentamalla yhteisöllisyyttä pelaajien välille. Helmiä yhteisöllisyyspurkkiin saa pohdintakortteja sekä toimintatehtäviä tekemällä.

Pelaajat jaetaan vähintään kahteen joukkueeseen. Joukkueessa voi olla 1–6 pelaajaa. Pelin voittaa joukkue, jonka yhteisöllisyyspurkki on ensimmäisenä täynnä tai se joukkue, jolla on

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

eniten helmiä peliajan päätyttyä. Pelissä aikuisen rooli on toimia pelimestarina, joka ohjaa pelin kulkua ja auttaa pelaajia tehtävien sekä pulmien ratkomisessa. Vertaiset eli pelaajat seikkailevat Valon maailmassa.

Valo – hahmo

Luotu käyttäen ©Imagine Art - <https://www.imagine.art>

Lähde: [Hyvän mielen koulu–Mielenterveyden edistäminen ja mielenterveystaidot varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa](#)

Tunnetaidot-lautapeli

Toteuttanut ryhmä: Henni Rönkkö, Helmi Takala, Siiri Tuittu ja Roosa Sarasmäki

Tunnetaidot kattavat kyvyn tunnistaa, ymmärtää ja hallita omia tunteita sekä vuorovaikutustaitoja muiden kanssa. Kehittelimme lautapelin, koska se on viihdyttävä ja monipuolinen tapa kehittää tunnetaitoja. Kolmevuotiaille suunnattuja pelejä ei ollut markkinoilla mielestämme tarpeeksi, joten halusimme luoda sellaisen pelin, jota myös tämän ikäiset kykenevät pelaamaan ohjatusti. Peli tarjoaa käytännön tilanteita ja kysymyksiä, joiden kautta tutustutaan ja opitaan tunnetaitoja sosiaalisen vuorovaikutuksen ja hauskuuden kautta. Esimerkiksi tunteiden tunnistaminen, mikä onkin tämän suunnittelemamme pelin tärkein idea. Tässä lautapelissä tunteiden tunnistaminen ja niiden nimeäminen on päämäärä. Tämä auttaa pelaajia kehittämään tietoisuutta omista tunnetiloistaan ja muiden pelaajien tunteista.

Lasten sosioemotionaalisten taitojen kehityksellä on tutkitusti vaikutuksia moneen asiaan elämässä. Kehityksen ollessa myönteistä lapsen henkinen ja fyysinen terveys kehittyy ja lapsi saattaa välttyä erilaisilta käyttäytymisen ongelmilta. Käyttäytymisen ongelmat saattavat näkyä tunteiden säätelyssä, jolloin lapsi ei osaa valita oikeaa keinoa hallita tunteitaan. (Denham & Weissberg, 2004). Lapset, joilla on tunteiden säätelyssä haasteita ovat vähemmän suosittuja leikkikavereita (Määttä ym., 2017).

Tunnetaidot linkittyvät sosiaaliin taitoihin sekä koulumenestykseen. Eräässä tutkimuksessa tutkittiin ykkös- ja kakkosluokkalaisten lasten emotionaalista osaamista ja tarkkaavaisuutta. Tutkimuksen mukaan ne lapset, jotka pystyivät keskittymään ja ylläpitämään tarkkaavaisuutensa luokkahuoneessa, tunnistivat tällöin myös perustunteet ja sosiaaliset tilanteet. Tunteiden ymmärtäminen on tärkeää sosiaalisten taitojen oppimisessa sekä lasten välisissä vertaissuhteissa. Tutkimuksesta selvisi myös hyvän tarkkaavaisuuden vaikuttavan positiivisesti koulumenestykseen sekä vähentävän surullisuutta ja vihan tunnetta. (Izard ym., 2006).

Lautapelimme kohderyhmänä toimii 3–10-vuotiaat lapset. Pelaajien iällä ei kuitenkaan ole niin niinkään suurta merkitystä, sillä se riittää, että lapsi osaa puhua tai kommunikoida muuten ymmärrettävästi pelissä apuna olevalle aikuiselle. Pelissämme kortteihin merkityt

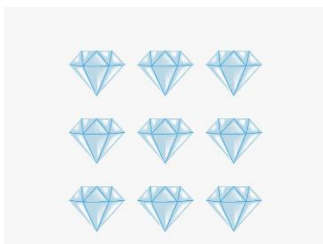
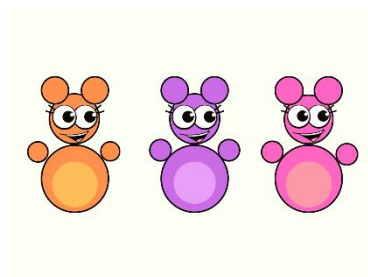
**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

tilanteet ja aiheet ovat aina visuaalisessa muodossa, jolloin peliä pystyy pelaamaan myös ilman lukutaitoa. Visuaaliset kuvat on pyritty valitsemaan siten, että lapsen on helppo ymmärtää mitä kuvassa tapahtuu. Korteissa olevat kysymykset ja sanat ovat kirjoitettu selkeillä kirjaimilla sekä tavutetusti, jotta lukeminen olisi helpompaa.

Pelin korteissa on kuvattuna paljon erilaisia tunteisiin liittyviä tilanteita tai tunnetiloja. Osa on hieman haastavimpia kuin toiset. Tämän vuoksi lapsen/lapsien kanssa pelaava aikuinen voi varioida, että mitä kortteja hän ottaa kustakin kategoriasta mukaan, kun hän pelaa esimerkiksi 3-vuotiaan kanssa. Olemme testanneet pelin toimivuuden 3-vuotiaan sekä 6-vuotiaan lapsen kanssa. 3-vuotias osasi hienosti tunnistaa ohjattuna kuvista tilanteita ja tunteita ja kertoa niistä omin sanoin. 6-vuotias eskarilainen puolestaan haastoi hieman itseään ja pyrki myös lukemaan korttien tekstit. Pelin pelaaminen oli molemmille mieluista omaan haastavuustasoonsa nähden. Myös esimerkiksi pelin visuaalisuus, värit ja timanttien kerääminen oli mielekästä lapsille.

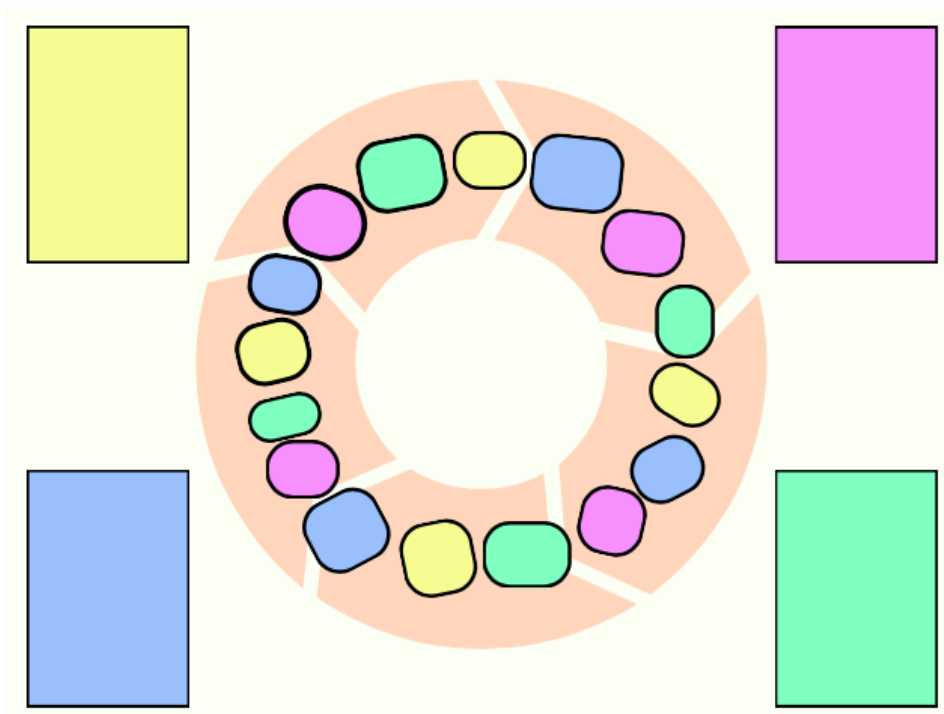
Lautapeliin kuuluu pelilauta, noppa, kerättävät timantit, pelinappulat ja neljä eri korttipakkaa. Pelin nappuloita on kuusi eri väristä; oranssi, pinkki, vihreä, sininen, violetti sekä keltainen. Nappulat ovat muuten samanlaisia iloisia hahmoja. Kerättäviä timantteja on pelissä yhteensä 36 kappaletta.

Pelilaudan kulmissa on merkittynä eri väreillä kohdat, joihin kuuluu laittaa kyseisen väriset kortit. Kortit on lajiteltu neljään eri tehtäväkategoriaan, ja ne tulee lajitella pelilaudalle omille paikoilleen. Neljässä korttipakassa on erilaisia kysymyksiä ja tehtäviä, joihin ei ole periaatteessa oikeita eikä vääriä vastauksia. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että aikuinen on läsnä peliä pelatessa. Tarkoituksena on, että peli opettaa lapselle tunnetaitoja ja tunteita. Oikeasta vastauksesta pelaaja saa itselleen timantin. Se pelaaja, joka kerää ensimmäisenä kuusi timanttia voittaa pelin. Pelilaudalle ei ole merkitty lopetuskohtaa, sillä pelin voittajaa ei ratkaista siten, että joku pelaajista ylittää maaliviivan ensimmäisenä.

Peli on tarkoitettu 4–6 pelaajalle. Pelin aloittamiseksi kortit tulee lajitella omille paikoilleen pelilaudalla. Jokainen pelaaja valitsee itselleen yhden nappulan. Pelaajat valitsevat yhdessä, mistä ruudusta kaikki pelaajat aloittavat pelin. Pelilaudalle ei siis ole merkitty aloituskohtaa, vaan pelaajat sopivat yhdessä pelin aloitus kohdan. Pelilaudalla liikutaan nopan avulla. Jos pelaaja päätyy keltaiseen kohtaan, hän ottaa keltaisesta korttipakasta itselleen kortin. Ja niin edelleen.

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

Lähteet

Denham, S., & Weissberg, R. (2004). Social-Emotional Learning in Early Childhood: What We Know and Where to Go from Here. *A Blue-Print for the Promotion of Prosocial Behavior in Early Childhood*.

Määttä, S., Koivula, M., Huttunen, K., Paananen, M., Närhi, V., Savolainen, H., & Laakso, M-L. (2017). Lasten sosioemotionaalisten taitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa. Tilannekartoitus. Raportit ja selvitykset 2017:17. *Opetushallitus*, 7–8.

Trentacosta, C.J., Izard, C.E., Mostow, A.J., & Fine, S.E. (2006). Children's Emotional Competence and Attentional Competence in Early Elementary School. *School Psychology Quarterly*, Vol. 21, No.2, pp.148–170.

Canva

Papunet

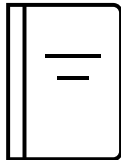
Infovihko päiväkodin sijaisille

Toteuttanut ryhmä: Hanna Laitinen, Helmi Lehti, Heidi Levänen, Helmiina Luoma, Nenna Luoma

ONGELMA

Varhaiskasvatuksen työntekijöiden työuupumus ongelmaan ratkaisu: infovihko. OAJ nettisivuilla kerrotaan seuraavalla tavalla: "Työ kuormittaa, sopiva kuormitus ylläpitää työkykyä ja hyvinvointia sekä motivoi työntekijää. Liiallinen, haitallinen työkuormitus puolestaan vaikuttaa negatiivisesti, esimerkiksi heikentää työkykyisyyttä ja jaksamista." (OAJ) On myös todettu, että työntekijöillä on vastuu omasta ja koko työyhteisön työhyvinvoinnista. (Murto, 2015) Voidaan siis ajatella jokaisen olevan vastuussa myös sijaisten saavan hyvän kokemuksen tullessaan töihin.

INFOVIHKON IDEA:

Kuvakkeet kuvapankista

Infovihko on suunnattu varhaiskasvatuksen sijaisille ja sen ideana on helpottaa varhaiskasvatukseen tulevien sijaisten epätietoisuutta sekä luoda heille mukavampi kokemus sijaisuudesta. Infovihko toimii tärkeänä oppaana sekä tukena sijaisille. Vihko helpottaa sijaisen integroitumista päiväkodin ympäristöön. Vihko helpottaa tiedon saatavuudessa, kun tarvittavat tiedot ovat yhdessä paikassa. Sijaisen on helppo tarkistaa vihkosta esim. päivärytmi. Sijaiselle tulee itsevarmempi tunne, kun hän on päässyt lukemaan päivän toiminnasta aikaisemmin.

MITÄ INFOVIHKO PITÄÄ SISÄLLÄÄN?

Infovihko pitää sisällään tietoa päiväkodista, kuten päiväkodin nimen, sijainnin, yhteystiedot ja pohjapiirroksen. Vihko tarjoaisi päiväkodin yhteiset tiedot valmiina word-pohjana sekä ryhmäkohtaiset tiedot kaavakkeeseen paperiversiona.

Lisäksi infovihossa on lyhyt esittely päiväkodista, sen arvoista ja toimintaperiaatteista. Yleiset ohjeet on otettu huomioon lisäämällä infovihkoon mahdolliset pukeutumis- ja turvallisuusohjeet, aukioloajat ja ruokailuaikataulut. Päiväkodin henkilökunnan yhteystiedot, sekä tiedot vastuuhenkilöistä ja heidän tehtävistään, löytyvät myös infovihkosta. Vihko sisältää myös ohjeistusta, mitä sijaiselta vaaditaan, ja mitä ei. Näin kukaan työntekijöistä ei pääse ”kyykyttämään” uutta sijaista, vaan kaikille on samat ja yhteiset ohjeet.

Kuva 1 Kuva otettu kuvapankista kuvituskuva.

Infovihkoon on kirjoitettu myös päivittäisistä rutiineista, kuten päiväohjelmasta, eri toimintatuokioista, nukkumaanmenoajoista ja mahdollisista päiväunista. Turvallisuus ja ensiapu on otettu huomioon lisäämällä infovihkoon turvallisuusohjeet, evakuoitus suunnitelma, tietoa ensiapupisteestä ja tarvittavista ensiapuvälineistä. Infovihko pitää sisällään viestintäkanavat päiväkodin ja vanhempien välillä, kuten päiväkirjat ja muut viestintävälineet.

Infovihosta löytyy lisäksi tietoa leikkialueista ja välineistä, erityishuomioista ja toiveista, sekä palautteen antamisesta, kuten ohjeet palautteen antamiseen ja vastaanottamiseen.

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

Kuva 2 Kuva eläinten päivästä. Esimerkki siitä, että monenlaista voi tapahtua päiväkotipäivän aikana, esimerkiksi päiväkotiin saattaa tulla eläinvieraita. Kuvan ottaja: Heidi Levänen

Haastattelimme eri henkilöitä ja kysyimme, mitä mieltä he ovat infovihko ideasta ja esitimme muutamia kysymyksiä siihen liittyen. Haastattelimme päiväkodin johtajaa, päiväkodin työntekijää, sijaista ja henkilöä, joka ei ole ollut sijaisena. Nämä haastattelut innoittivat meitä vihkomme sisällöstä.

Kysymykset, jotka esitimme haastateltaville ja niiden vastaukset:

Minkä koet haasteellisimmaksi uuden sijaisen tullessa?

Minkä koet haasteellisimpana uutena sijaisena/uudessa sijaisuudessa?

Mitä sijaisen olisi hyvä tietää?

Mielipide vihosta ja tulisiko käyttöön?

Päiväkodin johtaja: Haasteet sijaisen tullessa riippuu siitä, kuinka tuttu sijainen on. Jos sijainen on tuttu, haasteita on enemmän, mutta perehdytysaikaa ei ole. Silloin vihosta on hyötyä. Vihko ei tosin voi olla liian pitkä, sillä silloin kukaan ei jaksakaan lukea sitä. Vihossa pitäisi lukea ainakin lämpimän vuorovaikutuksen sekä omatoimisuuden tärkeydestä, päivärytmi, työyhteisösäännöt, ruokailutiedot sekä ryhmän ikäjakauma. Olisi siis hyvä työkalu sijaisille.

Päiväkodin työntekijä: Kun uusi sijainen tulee, on haastava löytää aikaa kertoa kaikki tarvittavat tiedot, eikä aina muista kertoa kaikkea. Vihossa olisi hyvä lukea päivän aikataulu, mahdolliset allergiat, sekä siirtymätilanteet, joissa sijaisesta olisi erityisesti hyötyä. Sijaiselle on myös tärkeä kertoa, jos hänelle kuuluu jotkin tietyt tehtävät, kuten esimerkiksi roskien vienti ulos. Vihko kuulostaa kattavalta ja hyödylliseltä sijaiselle. Ottaisin kyllä käyttöön omaan ryhmääni.

Sijaiset: Haastattelussa ilmeni, että sijaisen mennessä uuteen paikkaan syntyy jännitystä siitä, että kyseleekö liikaa ja onko vain tiellä, kun ei tiedä ryhmän toimintatapoja. Sijaisen mielestä olisi hyvä tietää päivän aikataulu, päiväkodin/ryhmän tärkeimmät säännöt, ohjeet sisäänkäyntiin, yleiset toimintatavat ja jos on jotain, mikä olisi hyvä tietää kyseisestä ryhmästä ennen töihin menoa. Nämä olisi hyvä ilmetä vihossa. Sijaisen mielestä vihko oli hyvä idea ja se lisäisi turvallisuuden tunnetta. Sijaiset kokivat, että vihkosta olisi hyötyä.

Varhaiskasvatuksen opettaja opiskelija, joka ei ole ollut vielä sijaisena: Haastattelussa tuli esille, että haasteellisinta on, kun ei ole varmuutta toimintatavoista ja päivärytmistä. Olisi tärkeää tietää päivärytmi ja aikuisten nimet, jotta uusi sijainen saisi kokea olonsa turvalliseksi. Opiskelijan mielestä vihko oli hyvä idea, jotta se toisi turvaa ja saisi konkreettisen varmuuden ennen työpäivän alkua. Olisi hyvä tietää myös, jos ryhmässä on jollain vakava allergia tai sairaus, joka täytyisi tietää, mutta kuitenkin niin, että lapsen henkilöllisyys ei tule ilmi vihossa. Vihossa olisi myös hyvä olla toive sijaisen työnkuvasta, jotta pystyisi jollain tavalla valmistautumaan päivään ja sijaiselle tulisi itsevarma oli.

SIJAISELLE

♥Muistilista♥

Ota mukaan:

- ♥ Säähen sopivat vaatteet
- ♥ Omat eväät, jos et syö päiväkodin ruokaa (maksullinen, vähennetään palkasta)
- ♥ Juomapullo
- ♥ Sisäkengät
- ♥ Positiivinen asenne
- ♥ Tilinumero palkanmaksua varten

Pieni yleisinfo

Hei sijainen! Loistavaa saada sinut meidän päiväkotimme!

Muistathan:

- Päiväkotimme on hajusteeton
- Emme käytä puhelinta työaikana
- Mukavat työvaatteet ovat kaiken a ja o
- Varaudu viettämään aikaa sekä sisällä että ulkona
- Omat eväät ottaessasi, pidä mielessä yleiset allergiat
- Jokaista työntekijää ja sijaista koskevat työehtosopimuksen ehtot
- Ei tarvitse jännittää, ja jos joku mietityttää, kysy rohkeasti!

Päiväkodissa toiminta on hyvin päiväkohtaista, joka päivä on erilainen. Tiimityöskentely korostuu työskentelyssä. Lämmin vuorovaikutus lasten kanssa on tärkeää, ja uutena aikuisena sinun on tärkeää näyttää lapsille olevasi turvallinen aikuinen. Odotamme sinulta oma-aloitteellisuutta ja reipasta asennetta, mutta tärkeintä on aito läsnäolo lasten kanssa.

Toivoisimme, että saavut hieman ennen työvuorosi alkua, jotta rauhassa ehdimme kertoa sinulle ryhmän, jossa työskentelet, ja että ehdit tutustumaan ryhmäkohtaiseen sijaisohjeeseen, sekä ryhmäkohtaiseen vasaun.

Ystävällisin terveisin, Päiväkotimme

Kuva 3 Haastattelujen pohjalta koottu alkuinfo sijaiselle. Laatinut Heidi Levänen

LÄHTEET

Murto. K. 2005. Prosessin johtaminen. Kohti prosessikeskeistä työyhteisön kehittämistä. Jyväskylä- lä: Gummerus Kirjapaino Oy.

OAJ.

Viitattu

14.12.2023

https://www.oaj.fi/contentassets/d8c8dc6452594884921a3e46f04837bd/oaj_barometri_vaska.pdf

Wilperi

Toteuttanut ryhmä: Emilia Järvinen, Amanda Lanne, Eero Luonto, Anni Lähteenlahti ja Aino Mark

Ongelma

Suomea vieraana kielenä puhuvien vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden välinen kommunikaatio voi kohdata useita haasteita, ja tämä sovellus voisi vastata näihin ongelmiin. Maahanmuuttajavanhemmat ovat yleensä vähemmän todennäköisesti yhteydessä lapseensa kouluyhteisössä. Esimerkiksi matala koulutustaso, kielimuuri tai puuttuva tieto koulujärjestelmän toiminnasta saattaa estää vanhempia pitämästä säännöllistä yhteyttä kouluun ja opettajiin. (Young People with Migrant Parents 2021) Vanhemmat korostavat haluavansa olla tietoisia kaikista asioista, jotka liittyvät heidän lapsiinsa, jotta he voisivat keskustella henkilökunnan kanssa niistä alueista, joilla lapset tarvitsevat tukea kotona. (Lastikka & Lipponen, 2016) Sovellus helpottaisi erityisesti S2-lasten vanhempien, mutta myös yleisesti kaikkien suomea vieraana kielenä puhuvien vanhempien kommunikointia päiväkodin työntekijöiden kanssa. Päiväkodin työntekijöiden sekä vanhempien on sovelluksen avulla helpompaa olla yhteydessä toisiinsa, vaikka heillä ei ole yhteistä kieltä. Sovellus lisäisi suomea vieraana kielenä puhuvien vanhempien osallisuutta sekä madaltaisi molemmin puolin kynnystä kommunikointiin.

Suomea vieraana kielenä puhuvat vanhemmat saattavat kohdata vaikeuksia kommunikoida tehokkaasti päiväkodin henkilökunnan kanssa. Sovellus tarjoaisi kätevän tavan käännösten ja selitysten avulla sujuvampaan viestintään. Suomea vieraan kielenä puhuvat vanhemmat voivat tuntea olonsa epätietoisiksi siitä, mitä heidän lapsensa tekee päiväkodissa, kun kielen ja kulttuurin eroista johtuen tiedonkulku voi olla haastavaa. Sovellus tarjoaisi heille myös reaaliaikaista tietoa päivän tapahtumista, esimerkiksi kuvien avulla.

Viestintä voi myös olla päiväkodin ja vanhempien välillä hankalaa kielen esteiden ja aikataulujen vuoksi. Sovelluksen avulla voisi vaihdella helposti ja nopeasti viestejä. Niistä saa aina myös ilmoituksen, mikä helpottaa nopeaa ja sujuvaa vuorovaikutusta.

Yllä mainitut haasteet voivat luoda kuilun vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välille, ja sovellus voisi toimia tehokkaana työkaluna näiden haasteiden voittamiseksi sekä parantaa S2 lasten vanhempien osallistumista ja kokemusta päiväkodin yhteisössä.

Tutkittu tieto

Monikieliset ja monikulttuuristen lasten määrä lisääntyy suomalaisessa varhaiskasvatuksessa enemmän ja enemmän. On havaittu, että vanhempien mukaan ottaminen päiväkodin arkeen lisää lasten osallisuutta varhaiskasvatuksessa. On tärkeää, että vanhemmat pystyvät kysymään ja ottamaan esille asioita, vaikka äidinkieli ei olisikaan suomi. Monikielisten ja -kulttuuristen vanhempien varhaiskasvatukseen osallistamisen avulla pyritään tasa-arvoisuuteen ja yhdenmukaisuuteen. (Sirikko, R. & Kyrönlampi, T., 2021)

Suomalainen varhaiskasvatus on osa kulttuurisesti kasvavaa ja monimuotoista yhteiskuntaa. On siis tärkeää, että varhaiskasvatuksen henkilökunnan tulee myös olla tietoinen eri kulttuureista, uskonnosta sekä taitoa asettua katsomaan tilannetta monesta näkökulmasta, jotta jokaiselle lapselle voidaan taata Suomessa tasa-arvoinen ja yhdenvertainen varhaiskasvatus. (OPH, 2022)

Lapsen koulutuspolku alkaa varhaiskasvatuksesta. Lapsen oppimiseen on todettu vaikuttavan kotoa tuleva tuki oppimiselle, joten varhaiskasvatuksen tulisi olla jokaiselle lapselle yhdenvertaista ja sujuvaa kielimuurista riippumatta. Hyvä koulutuksellinen menestys alkaa varhaiskasvatuksesta, kun oppiminen saa vahvan pohjan sieltä on suurempi todennäköisyys lapsen koulutuksellisen menestyksen jatkua perusopetuksessa. (Lynn A. Karoly and Gabriella C. Gonzalez 2011)

On todettu, että kun vanhempien ja päiväkodin yhteistyö on sujuvaa ja mutkatonta toimii se hyvin ennakkoilmoitusten poistamisessa ja luo avoimen keskustelun ilmapiirin. Monikielisten ja –kulttuuristen perheiden kanssa saattaa syntyä usein paljon stereotyyppioita ja oletuksia, joten ne ovat tärkeä kitkeä pois. (Sirkko; R. & Kyrönlampi, T., 2021)

Sovelluksemme antaa paremmat mahdollisuudet varhaiskasvatukselle toteuttaa erilaisia tapahtumia ja tilaisuuksia, joista on ennen kielimuurin takia saattanut olla vaikea ilmoittaa. Lasten hakemis- sekä tuomistilanteissa vanhemmat kohdataan ja yleensä näissä tilanteissa vaihdetaan kuulumisia, mutta ei suomea puhuvien vanhempien kanssa nämä kohtaamiset jäävät hyvin lyhytsanaisiksi. Sovelluksemme avulla mataloitamme kynnystä näyttää vanhemmille applikaatiosta esimerkiksi tietoa lapsen päivästä.

Kohderyhmä

Aiheemme, suomea vieraana kielenä puhuvien vanhempien ja päiväkodin välisen kommunikaation tukeminen, on ajankohtainen ja sen tukemisen tarve on jatkuvasti kasvava. Sovelluksemme on suunniteltu varhaiskasvatuksen käyttöön ja suunnattu helpottamaan erityisesti suomea vieraana kielenä puhuvien vanhempien ja varhaiskasvatushenkilökunnan välistä kommunikointia. Olemme olleet yhteydessä sekä varhaiskasvatuksen ammattilaisiin, että suomea vieraana kielenä puhuviin vanhempiin. Olemme esitelleet innovaatioideamme ja kysyneet heidän mielipiteitään ja ajatuksiaan siitä. Aiheen tiimoilta lähestymämme varhaiskasvatuksen opettaja korostaa palautteessaan aiheen ajankohtaisuutta: ”Tämä on siis aivan varmasti sovellus, joka vastaisi juuri niihin haasteisiin, joita kentällä on tällä hetkellä. Paljon nimenomaan mietimme keinoja kommunikoida perheiden kanssa, mikäli yhteistä kieltä ei ole.”

Keskustelimme innovaatiostamme myös ei suomea puhuvan vanhemman kanssa. Keskustelussa useasti esille tuli sana helpotus. Vanhempi koki sovelluksemme helpottavana ja varhaiskasvatuksen kanssa kommunikoinnin kynnystä madaltavana. Lainausta keskustelusta, keskustelu toteutettu englanniksi, mutta käännetty tekstiin suomeksi ”Koen että tietäisin enemmän lapseni arjesta päiväkodissa ja uskaltaisin kysyä enemmän”. ”Tällä hetkellä tiedän hyvin vähän päiväkodin arjesta ja kuinka lapsellani menee siellä, informaatiota saisi applikaation kautta enemmän” koemme näiden kommenttien juuri kiteyttävän innovaatiomme pääajatuksen, ei suomea puhuvien vanhempien informaatio varhaiskasvatuksen arjesta lisääntyisi ja kommunikointi olisi niin henkilökunnalle kuin vanhemmillekin helpompaa.

Käytännön kuvaus

Sovelluksen ideana on helpottaa kommunikointia kodin ja päiväkodin välillä. Sovelluksen toivotaan madaltavan kynnystä ottaa yhteyttä päiväkodin työntekijöihin. Sovelluksessa saa valittua käyttökieleksi oman äidinkielen ja sovellus kääntää tekstit valitulle kielelle. Näin kommunikointi olisi helpompaa vastavuoroisesti. Sovelluksessa käytetään myös hyväksi symboleita, jotta sovelluksen käyttö helpottuisi edelleen.

Sovelluksessa on kalenteri, johon opettajat voivat päivittää päiväkodin ohjelman seuraavien kahden viikon ajalle. Vanhemmat pystyvät viestien kautta kommentoimaan huomioita tulevasta ohjelmasta, toiveita, ilmoittamaan lapsen osallistumisesta tms.

Sovelluksessa on myös "lapsen päivä" kohta, mihin opettajat voivat merkata, miten lapsen päiväkotipäivä on mennyt. Esimerkiksi miten söi, miten nukkui, milloin tuli ja milloin lähti tai jos päivän aikana on esiintynyt jotain muuta mainittavaa.

Sovelluksessa on "kuvat" kohta, jossa päiväkodista saadaan lähetettyä kuvia ryhmän arjesta.

Esimerkki kuvia:

Vanhempien näkymää:

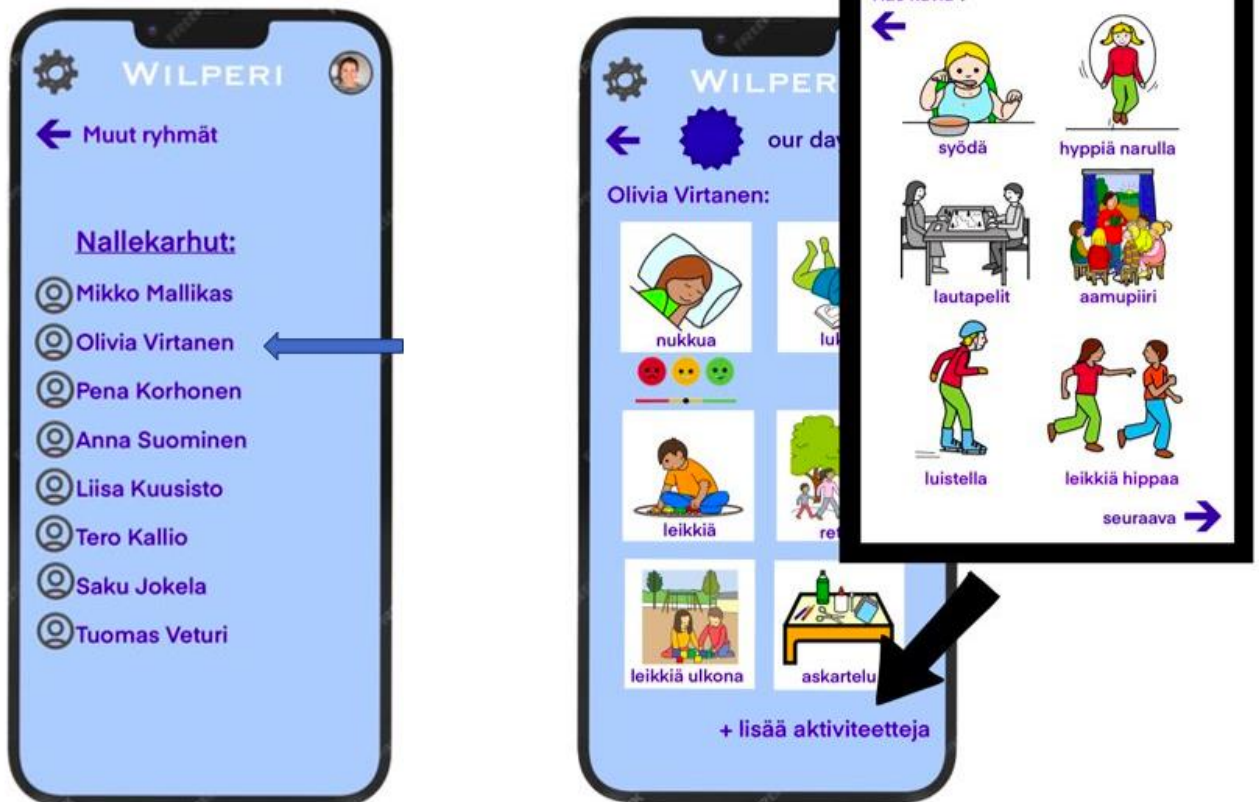

TURUN YLIOPISTO

Kasvatustieteiden
tiedekunta

Varhaiskasvatuksen henkilökunnan näkymää:

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

Lähteet ja liitteet

Honko, M; & Mustonen, S. (2021). Lisää taitoja ja mahdollisuuksia varhaiskasvatukseen: Tavoitteena tasa-arvoisempi ja kielitietoisempi varhaiskasvatus. *Journal of Early Childhood Education Research*. Volume 10, Issue 2, 28–44

Lastikka, A. L., & Lipponen, L. (2016). Immigrant Parents' Perspectives on Early Childhood Education and Care Practices in the Finnish Multicultural Context. *International Journal of Multicultural Education*, 18(3), 75-94

Lynn A. Karoly, Gabriella C. Gonzalez (2011). The Future of Children, Vol. 22, No. 1, Immigrant Children, pp. 71–101

OECD (2021), "Involve immigrant parents in the education process", in Young People with Migrant Parents, OECD Publishing, Paris.

Sirkko, R; & Kyrönlampi, T. (2021). "Haasteet on monesti ratkaistavissa hyvällä asenteella ja yhteistyöllä" Kulttuurisensitiivisyys esiopetusryhmän kasvattajien puheessa omasta työstään. *Journal of Early Childhood Education Research*, Volume 10, Issue 3, 64–92

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2022. Opetushallitus

Puuhaessu

Toteuttanut ryhmä: Anna Markomäki, Ilona Ottelin, Silja Pakkanen, Henni Poikonen ja Jenna Rantala

Varhaiskasvatuksen siirtymätilanteet ovat yksi otollisimmista paikoista lapsen haastavalle käytökselle. Ahonen (2017) tuo esiin varhaiskasvatuksen opettajien kertomuksia siitä, miten siirtymätilanteet ovat ongelmallisin osa päiväkodin arkea. Ongelmallisuus ilmenee pääasiassa siinä, että siirtymätilanteissa esiintyy paljon jonottamista ja odottamista eivätkä lapset aina tiedä, miten heidän tulisi toimia tilanteessa. Toistuva jonottaminen on myös kuormittavaa lapselle eivätkä lapset osaa säädellä omia tunteitaan vielä välttämättä kovin hyvin, joten he saattavat purkaa turhautumista haastavalla käyttämisellään. (Ahonen, 2017) Lasten haastava käyttäytyminen kuten aggressiivisuus, uhmakkuus ja levottomuus taas lisäävät varhaiskasvattajien kuormitusta ja työn vaatavuutta (Lipscomb ym., 2022)

Puuhaessun tarkoituksena on pyrkiä vähentämään haastavia odottamisesta johtuvia kasvatustilanteita ja siten myös varhaiskasvattajien kuormitusta. Essun avulla haluamme luoda varhaiskasvattajille mahdollisuuden pitää pedagogiseen tekemiseen soveltuvaa materiaalia helposti saatavilla odotteluhetkien aikana. Puuhaessu on suunniteltu päiväkodin siirtymätilanteisiin varhaiskasvatuksen työntekijöiden käytettäväksi ja sen sisältöä sekä ulkonäköä voi helposti muuttaa käsiteltävien ja mielenkiintoisten aiheiden mukaisesti. Puuhaessun avulla luodaan helposti ja vaivattomasti monipuolista pedagogista tekemistä lapsille siirtymätilanteisiin, jotta lasten turha odottelu ja siitä johtuva levottomuus saadaan minimoitua.

Idea lähti apuvälineiden, kuten kuvakorttien, saatavilla olemisesta, josta aika nopeasti päädyimme essuun, sillä sen voi pitää päällä missä tahansa tai sille voi järjestää paikan esimerkiksi eteisen seinältä, jolloin se on myös helposti saatavilla sisältöineen. Essu on suunniteltu monikäyttöiseksi ja muunneltavaksi: taskuihin voi vaihtaa laulukortteja, toiminnanohjauskortteja, laskutehtäviä tai arvuuttelukortteja teeman tai tarpeen mukaisesti. Pohjaväriksi valikoitui valkoinen, koska siihen sopii mikä tahansa teema tai värit. Taskut on ommeltu erivärisistä kankaista, jotta esimerkiksi pienimmille lapsille taskut itsessään toimivat huomion kiinnittämiseen, kun harjoitellaan värien tunnistamista ja nimeämistä. Lapset pitävät väreistä, eikä yksivärinen essu olisi kiinnostava. Alareunassa on lasten painamat kädenjäljet, joista lapset voivat hahmotella oikeaa ja vasenta. Lisäksi essuun on ommeltu nappeja koristelua varten tarkoituksena lisätä mahdollisuuksia muokata essua käsillä olevaan teemaan sopivaksi. Kaulanauha on säädettävä ja koko on suunniteltu niin, että se sopii mahdollisimman monelle tai vaikka talvitakin päälle ulos. Muunneltavan sisällön ansiosta kohderyhmänä toimii kaikki varhaiskasvatusikäiset ja miksei vieläkin isommat lapset.

Varhaiskasvatuksen lapsiryhmässä emme ole vielä päässeet testaamaan puuhaessua, mutta pienemmällä lapsiryhmällä essun taskuista löytyvillä tehtävillä saatiin lasten huomio kiinnitettyä helposti pois levottomasta käytöksestä. Varhaiskasvatuksen opettajalta saadun palautteen perusteella tällaisella essulla on potentiaalia varhaiskasvatuksessa. Pidemmän

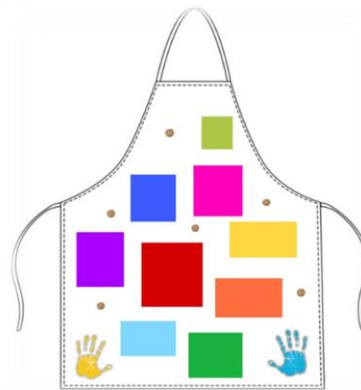

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

käytännön kokeilujakson jälkeen essuun on vielä mahdollista tehdä muutoksia tarpeen mukaan helposti.

Valmistamamme prototyyppi essusta sisältää yhdeksän eriväristä ja eri kokoista taskua sekä kuusi nappia. Suurimpaan taskuun on mahdollista sijoittaa esimerkiksi ryhmän puhelin. Sisällöksi on valittu rauhoittumiskortit, toiminnanohjauskortteja, laulukortteja QR-koodilla, ”pikkuhiiri” ja aakkoskortit kuvilla. Ylimääräisille korteille ja teemakoristeille on oma pussukkansa, jolloin kaikki tarvittava muunneltavuus löytyy yhdestä paikasta. Mahdollisia teemoja ovat esimerkiksi vuodenajat, matemaattiset taidot, liikunta, musiikki ja niin edelleen. Alle kolmivuotiailla essua voidaan käyttää esimerkiksi pottaharjoituksissa lisäämässä malttia istua paikoillaan ja samalla kasvattajan ja lapsen toiminta on vuorovaikutuksellista. Myös pukemistilanteisiin sopivilla korteilla voidaan edistää sujuvuutta pukemistilanteissa ja tukea lasten toiminnanohjausta.

**TURUN
YLIOPISTO**
Kasvatustieteiden
tiedekunta

Sijaispankki

Toteuttanut ryhmä: Annina Vahekoski, Rosalie Halava, Iina Alapere, Viivi Havia

Sovelluksemme käsittelee laajaa kasvatustieteen aluetta, joka keskittyy opettajan ja koko varhaiskasvatuksen vastuulliseen rooliin hyvinvoivana päiväkodin toimintakulttuurin rakentajana sekä lapsen että opettajan näkökulmasta.

Tämänhetkiset sijaisrekrytointiprosessit ovat osoittautuneet aikaa vieviksi ja monimutkaisiksi. Toimiva sijaisjärjestelmä voisi olla ratkaiseva tekijä varhaiskasvatuksen ammattilaisten ja lasten hyvinvoinnin takaamiseksi. Sijaispankki-sovellus tarjoaa potentiaalisen ratkaisun varhaiskasvatuksen henkilöstöpulaan tarjoamalla nopean ja joustavan tavan löytää päteviä sijaisia. Sovelluksen avulla sijaiset ja päiväkodit voivat yhdistyä nopeasti, mahdollistaen sujuvan arjen pyörittämisen yllättävissä tilanteissa.

Työn kuormittavuus

Aikaisempien tutkimusten perusteella työn kuormittavuudella on negatiivisia vaikutuksia työssä jaksamiseen ja työhön sitoutumiseen. Kuormittavuuteen vaikuttavat tekijät kuten työn arvostuksen puute, ammattitaidon puute, aikapaineet, byrokratia, tiimityön laatu ja roolikonfliktit. Varhaiskasvatuksenopettajat kokevat kuormittavuutta erityisesti suurista lapsimääristä suhteessa aikuisiin, vaihtuvuudesta, äkillisistä muutoksista, sairaspotilaista, sijaisen puutteesta ja työntekijöiden välisistä ristiriidoista.

Sairaspotilaat nousevat keskeiseksi tekijäksi lisäten kuormittavuuden tunnetta, ja sijaisen löytäminen on päiväkodin johtajalle aikaa vievä ja kuormittava tehtävä johtuen alalle kohdistuvasta heikosta arvostuksesta ja työvoimapulasta. Päiväkodin johtajan työtä ohjaavat keskeiset välineet ovat varhaiskasvatustilasto, henkilöstön pätevyysvaatimukset, varhaiskasvatussuunnitelmat ja henkilöstön johtamista ohjaavat asiakirjat. Johtajan vastuulla on varmistaa asianmukaiset suhteet ja tavoitella tehokkaita työtunteja, mutta työvoimapulan vuoksi sijaisen löytäminen on haasteellista ja kuormittavaa.

Työvoimapula

Suomessa panostetaan voimakkaasti varhaiskasvatukseen, mutta viime vuosina on noussut esiin huolestuttava ilmiö: työvoimapula alalla. Tämä on herättänyt laajaa keskustelua yhteiskunnan eri tasoilla, korostaen sen vaikutuksia lapsiin, perheisiin ja yhteiskuntaan.

Työvoimapulan monimutkainen ongelma vaikuttaa suoraan lasten hyvinvointiin ja oppimiseen. Kasvavat ryhmäkoot ja vähenevät henkilöstöresurssit vaikeuttavat yksittäisen

lapsen tarpeiden huomioimista, mikä voi heijastua myöhempään koulumenestykseen ja elämäntietoon. Tämän seurauksena päiväkodeissa on jouduttu turvautumaan epäpäteviin työntekijöihin, mikä luo vakavia turvallisuusriskejä. Epäpätevien työntekijöiden palkkaaminen aiheuttaa moninaisia haittoja päiväkotien arkeen, kuten kyvyttömyyden vastata lasten tarpeisiin ja vaarantaa lapsen turvallisuuden.

Turvallisuus

Päiväkodin turvallisuus on olennainen osa hyvinvoivan päiväkodin rakentamista ja ylläpitämistä, ja se on sekä henkilöstön että perheiden yhteinen vastuu. Turvallinen ympäristö tukee työntekijöiden hyvinvointia ja luo vanhemmille luottamuksen lapsensa turvalliseen päiväkotiympäristöön.

Päivähoitolaki edellyttää päiväkotien huolehtivan lastenhoidon turvallisesta järjestämisestä jatkuvana toimintana. Jokaisen työntekijän tulee olla perehdytetty päiväkotiyksikön turvallisuussuunnitelmaan. Pätevän hoito- ja kasvatushenkilöstön riittävä määrä on keskeinen tekijä turvallisen päiväkodin luomisessa.

Turvallisuuskulttuurin tulisi olla päiväkodin arkea, ja päiväkodin johdon tehtävänä on varmistaa, että kaikki henkilöstö, myös sijaiset, noudattavat turvallisuusstandardeja. Palautekeskustelut, tarkastukset ja turvallisuuskatselmukset ovat keinoja varmistaa turvallisuus. Lasten turvallisuus on koko päiväkodin yhteinen asia, ja siksi kaikki henkilöstö, mukaan lukien sijaiset, osallistuvat aktiivisesti turvallisuustyöhön. Näin varmistetaan, että päiväkotiki on lapsille turvallinen paikka kasvaa, oppia ja leikkiä.

Sovelluksen kehittyminen

Sovelluksen idea syntyi pohdittaessa varhaiskasvatuksen sijaistamista ja sen nykytoimivuutta. Havaittujen ongelmien, kuten pätevien sijaisten saatavuuden puutteen, ratkaisemiseksi kehitettiin sovellus. Kaksi asiantuntijaa, päiväkodinjohtaja Anne Toivonen ja varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö Virpi Kaukkila, antoivat arvokasta palautetta sovelluksesta.

Toivosen mukaan sijaisten rekrytointi Pikkunorssin päiväkodissa hoidetaan vanhojen sijaisten kautta. Sijaisille annetaan palautetta, ja päiväkotiki pyrkii pitämään hyväksi havaitut sijaiset uudelleen töissä. Toivonen näki sovelluksessa potentiaalia ja ehdotti lisäyksiä, kuten vaihtolovelvollisuustiedotteen ja ohjeet loukkaantumistapauksissa.

Kaukkilan mukaan Raumalla käytössä oleva kuntarekry aiheuttaa teknisiä ongelmia ja epätasapainoa sijaisten rekrytoinnissa eri päiväkodeissa. Haastatellut päiväkotien johtajat toivoivat nopeampaa, yksinkertaista ja helposti räätälöitävää sijaisten rekrytointijärjestelmää.

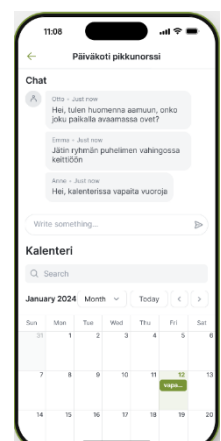

TURUN YLIOPISTO

Kasvatustieteiden
tiedekunta

Sovelluksen käyttöönotto tarjoaisi päiväkodeille konkreettisia etuja, kuten nopeamman reagoinnin sijaisten tarpeeseen, helppokäyttöisyyden ja räätälöidyt näkymät johtajille. Koulutus, näkyvyyden varmistaminen ja tietoturva olivat keskeisiä huomioita sovelluksen mahdolliselle käyttöönotolle. Haastatteluista saatiin selkeä kuva nykytilasta ja tarpeista, ja uusi sovellus voisi tuoda merkittäviä parannuksia sijaisten rekrytointiprosessiin.

Kuvat: Iina Alapere Annina Vahekoski, Viivi Havia, Rosalie Havia (canva, glide, renderforest)

Erilaiset perheet-materiaalipankki

Toteuttanut ryhmä: Nea Tahkoniemi, Ina Tanner, Hilja Viertola, Jemina Välimaa

Mihin ongelmaan sovellus vastaa?

Materiaalipakettimme on tarkoitettu auttamaan varhaiskasvatuksen työntekijöitä puhumaan lasten kanssa erilaisista perheistä. Materiaalipakettimme perehtyy sateenkaariperheisiin, mutta esimerkiksi lasten kirjallisuus sisältää tarinoita myös muista erilaisista perheistä. Koemme, että varhaiskasvatuksen kentällä ei ole ollut tarpeeksi helposti lähestyttäviä materiaaleja, jotka hyödyttäisivät niin työntekijöitä, kuin lapsiakin. Pyrimme tekemään pakettistamme yhtä lailla kattavan ja hyödyllisen, mutta myös helposti lähestyttävän, matalalla kynnyksellä haltuun otettavan, kiinnostavan paketin. Pakettimme sisältää siis työntekijöille tutkimuksia ja hyödyllisiä nettioppaita, sekä lapsille osoitettuja pelejä ja kirjoja.

Netti on pullollaan oppaita ja tutkimuksia sateenkaariperheisiin liittyen, mutta koemme, että vilkkaan työpäivän lomassa tai sen jälkeen, ei kukaan opettaja tai lastenhoitaja jaksa etsiä tieteellistä tietoa avukseen. Halusimme siis kasata yhteen tietopaketin, josta löytyisi ammattilaisten kysymyksiin vastauksia. Lapsille halusimme luoda pelin, joka olisi mielekäs tapa tutustua erilaisiin perheisiin. Pelin avulla voidaan keskustella ja esittää kysymyksiä aiheen tiimoilta.

Kohderyhmä

Materiaalipankkimme on suunnattu varhaiskasvattajille sekä päiväkodin lapsille. Materiaalipankin infopakettiin kuuluvat kirjat sekä kurssit ovat tarkoitettu varhaiskasvattajien käyttöön lisäämään tietoisuutta erilaisista perheistä ja auttamaan heitä päiväkotiarjessa lasten kanssa toimimiseen. Materiaalipankissa olevat lasten kirjat erilaisista perheistä sekä sateenkaariperheistä on tarkoitettu lapsille luettavaksi tai lasten luettavaksi. Materiaalipankissa on noppa ja vihko -peli, jota lapset voivat pelata keskenään tai yhdessä varhaiskasvattajan kanssa. Materiaalipankki sisältää myös toiminnallisen tehtävän, joka on tarkoitettu päiväkodin lapsille.

Mitä tutkittua tietoa tunnistetusta ongelmasta on löydetty?

Tutkimukset sateenkaariperheistä ovat keskittyneet lähinnä perheiden haavoittuvuuteen ja vaikeuksiin. Perheiden sisäiset ongelmat ovat kuitenkin lähtöisin vanhempien psyykkisestä hyvinvoinnista (Wainright & Patterson, 2006). On tutkittu, että naisparien perheissä lapset voivat vertaisiaan paremmin (Gartrell & Bos, 2010; Golombok & Badger, 2010). Moni sateenkaariperheen lapsi ei kerro avoimesti perhemuodostaan, sillä kokee tämän vähentävän riskiä kiusaamiselle, sekä kokevat avoimuuden pienentävän turvallisuuden tunnetta (Gustavson & Schmitt, 2011). Osallistavien ympäristöjen luominen edellyttää, että opettajat tekevät monimuotoisuudesta näkyvää. On olemassa laajaa kirjallisuutta, miten tärkeää on ottaa mukaan lapset ja perheet, joilla on erilainen kielellinen ja kulttuurinen tausta (Sung & Akhtar, 2017). Tutkimuksen tulos ja laajempi tutkimuskirjallisuus osoittavat, että näkymättömyyden riski on monien sateenkaariperheiden ytimessä, kun he osallistuvat varhaiskasvatukseen.

Sovelluksen sisällönkuvaus ja ohjeet

Materiaalipankki koostuu peleistä, kirjallisuudesta ja erillisestä infopaketesta. Peli, jonka sisällytämme materiaalipankkiin, on vihko & noppa. Nopan ja vihon tarkoituksena on heittää noppaa ja keskustella lasten kanssa nopan kuvista, sekä vihko sisältää kysymyksiä nopan kuvista, mikä auttaa aikuista ohjamaan keskustelua aiheesta. Materiaalipankkiin sisällytetty peli toimii osallistavana toimintana, jonka tarkoituksena on herättää keskustelua erilaisista perheistä sensitiiviseen ja rohkeaan äänensävyyn lasten kanssa mutta myös kuitenkin samalla ottaen huomioon lasten ikätason.

Materiaalipankki sisältää kirjallisuutta, joka on suunnattu lapsille sekä aikuisille. Lapsille suunnattua kirjallisuutta; Sulon ja Elsin uudet naapurit, Meidän pihan perhesoppa, Kahden isän Ebba ja Ikioma perheeni. Aikuisille suunnattua kirjallisuutta on yksi, Perhe parrasvaloissa.

Infopaketti on aikuisille ja vanhemmille suunnattua. Infopaketin tarkoituksena on tarjota tukea vanhemmille ja kasvatustieteen ammattilaisille. Infopaketti sisältää informaatiota erilaisista koulutusmahdollisuuksista, joita sateenkaariperheet.fi ja Seta ry tarjoaa vanhemmille ja kasvatustieteen ammattilaisille.

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

PISARA

Toteuttanut ryhmä: Vanessa Peltonen, Piia Tarvainen, Mikko Peltonen, Noora Nysten ja Sanni Nikula

Sovelluksemme tarkoituksena on lisätä etenkin perheiden ja lasten hyvinvointia liikunnan avulla. Sovellus mahdollistaa myös muiden käyttäjien kanssa tapaamisen järjestämisen esimerkiksi puistoon tai muuhun liikunnalliseen paikkaan.

Projektin lähtökohta

Fyysisen aktiivisuuden määrä on ollut tutkimusten mukaan jo vuosia laskussa. Siksi halusimme kehittää sovelluksen, jonka avulla vanhempien olisi helpompaa osallistua erilaisiin liikunnallisiin tapahtumiin yhdessä lasten kanssa. Olemme huomanneet, että vanhemmilla on kynnys lähteä lasten kanssa erilaisiin tapahtumiin ja tutustumaan uusiin paikkoihin, osaltaan myös siitä syystä, että niistä ei välttämättä ole tietoa helposti löydettävissä.

Pienten lasten liikunta suositukset kehottavat lapsia liikkumaan vähintään kolme tuntia päivässä, joka voi vaihdella rauhallisesta ulkoilusta fyysisiin leikkeihin tai peleihin. Usealla lapsella tämä suositus ei tule kuitenkaan täyteen. Haluamme kyseisen sovelluksen avulla kannustaa vanhempia tukemaan lapsen arkista liikkumista osana liikkuvampaa tulevaisuutta, sekä olla esimerkillinen liikkuva vanhempi.

Tutkittua tietoa

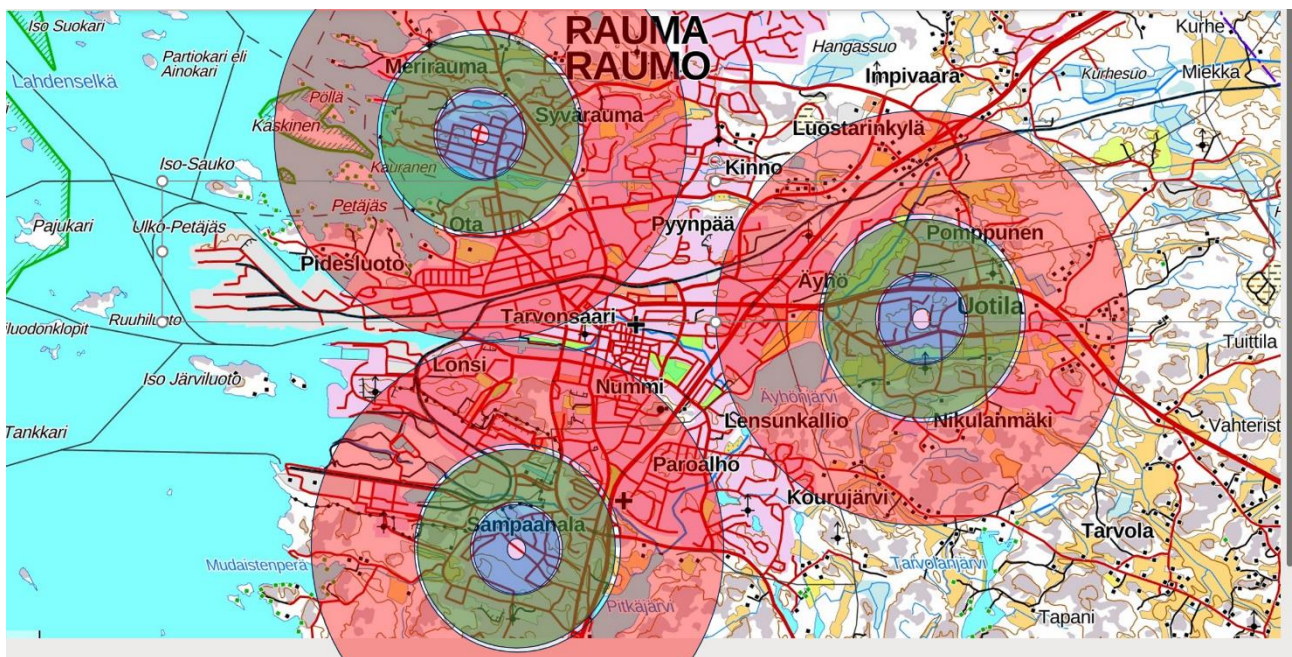
Jokaisella kunnalle kuuluvat liikuntapalveluiden järjestäminen kunnan asukkaille. Palveluiden tarjonnasta kuitenkin kerrotaan usein heikosti esimerkiksi kuntien omilla nettisivuilla tai ilmoitustauluilla. Varhaiskasvatuslaki velvoittaa (varhaiskasvatuslaki, 2018), myös järjestämään lapsille mahdollisuuden liikkumiseen, sekä hyvinvointiin varhaiskasvatuksessa. Päivähoidossa tai esiopetuksessa järjestettävä liikkuminen ei kuitenkaan lähtökohtaisesti riitä täyttämään lasten kolme tuntia päivässä -liikunta suosituksia. Projektissamme halusimme ottaa huomioon myös vanhempien lisääntyvän liikunnallisen aktiivisuuden. Koska vanhemmat ovat lasten tärkeimmät roolimallit, olisi erittäin tärkeää, että vanhemmat ovat ainakin osittain mukana lasten päivittäisessä

liikunnassa. Sovelluksemme tarkoituksena on innostaa niin lapsia kuin vanhempia harrastamaan enemmän liikuntaa ja liikkumaan enemmän yhdessä ulkona. Sovelluksen chat ominaisuus mahdollistaa aikuisten välisen vuorovaikutuksen keskenään, jossa aikuiset voivat sopia esimerkiksi tapaamisia leikkipuistossa. Aikuisten välinen vuorovaikutuksellinen ja monipuolinen keskustelu tukee mielenterveyttä, sekä arjessa jaksamista.

Kohderyhmä

Kyseisen sovelluksen kohderyhmänä on perheelliset. Sovellus sopii kuitenkin kaikille niille, jotka ovat kiinnostuneita lähiympäristön tarjoamista aktiviteeteista. Kyseinen sovellus on erittäin hyödyllinen esimerkiksi uudelle paikkakunnalle muuttaneelle perheelle tai toisella paikkakunnalla lomaa viettävälle perheelle auttaen heitä löytämään kiinnostuksen kohteita.

Sovelluksen käyttäminen ja käyttöön ottaminen

Sovelluksen käyttöönottoaminen vaatii toimivan puhelimen tai tabletin. Sovellus ladataan sen valmistuttua Play kaupasta tai App storesta. Sovellukseen voi halutessaan luoda käyttäjätunnuksen, jonka avulla pystyt esimerkiksi keskustelemaan muiden sovellusta käyttävien käyttäjien kanssa. Sovelluksen pohjana on kartta, josta pystyt valitsemaan oman paikkakunnan, jossa haluat sovellusta käyttää. Sovelluksen käyttöpaikkaa voi vaihtaa esimerkiksi toiselle paikkakunnalle. Sovellus kattaa esimerkiksi hakutoiminnon ja esittelyt,

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

josta näet ajankohtaiset tiedot eri kohteista. Rekisteröitynyt käyttäjä voi päivittää ja lisätä aktiviteetteja myös muiden saataville.

Sähköinen käsikirja aine- ja harrastejärjestöille

Toteuttanut ryhmä: Ahlström Laura, Anttola Milla, Dirir Sara, Eklund Krista, Flinkman Elina

Aiheenamme oli alun perin Rauman opettajaopiskelijoiden hyvinvoinnin ongelmat ja kiusaaminen. Tämä ongelma on tällä hetkellä ajankohtainen ja esimerkiksi kiusaaminen on koko Seminaarinmäkeä koskettava aihe. Kampuksellamme esiintyvä kiusaaminen on noussut puheenaiheeksi, ja myös Turun yliopiston ylioppilaskunta on ottanut kantaa kampuksella tapahtuvaan kiusaamiseen.

Koemme, että Rauman kampus tarvitsee enemmän yhteisöllisyyttä, avoimuutta ja ystävällisyyttä opiskelijoiden keskuudessa.

Kiusaamisella on suuri vaikutus ryhmähenkeen, yhteisöllisyyden kokemiseen ja hyväksytyksi tulemisen tunteeseen. Aikaisempien tutkimusten mukaan on käynyt ilmi, että kiusaaminen on vaikuttanut opiskelijoiden itsetuntoon, opiskeluun ja emotionaaliseen hyvinvointiin. Tehtyjen tutkimusten kautta on saatu tietoa siitä, että kiusaaminen näyttäytyy erityisesti kulttuurin ja epäkunnioittavan asenteen omaavissa ryhmissä. (Cowie & Myers 2015.)

KOTT 2021-tutkimuksen tuloksien mukaan: Joka kolmas korkeakouluopiskelija oli psyykkisesti kuormittunut. Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa opiskelevista naisista jopa 40 prosenttia kertoi psyykkisestä kuormittuneisuudesta. Joka neljäs opiskeleva nainen ja joka kolmas opiskeleva mies kertoivat ryhmään kuulumattomuudesta. (Parikka ym. 2021) Koulu- ja oppilaitosyhteisöt voivat vahvistaa merkittävästi nuoren hyvinvointia antamalla mahdollisuuden ryhmään kuulumiseen, kohdatuksi tulemiseen ja yhteisöllisyyteen. (THL, mielenhyvinvoinnin edistäminen oppilaitoksissa)

Tutkimusten mukaan ainejärjestötoiminta ja tutorointi koetaan myönteisinä, ikään kuin muutoksen keskellä pysyvyyden ja yliopiston perinteiden edustajina ja eteenpäin siirtäjinä. Yliopiston yhteisöjen eri traditiot ovat tärkeitä uuden opiskelijan integroimisessa osaksi oman oppiaineensa erilaisia ryhmiä. (Koivisto, Komulainen & Rätty 2020)

Kiusaaminen kampuksella johti ongelman alkujuurille, eli järjestöjen ongelmiin ja pahoinvointiin, mikä säteilee koko opiskelijakuntaan. Ainejärjestöt edustavat kampustamme ja luovat yhteishenkeä kaikkien keskelle. Kokemusasiantuntijoita eli aine- ja harrastejärjestöjen edustajia haastattelimme alkuun kiusaamisen pohjalta, jolloin selvisi, että mahdollisesti negatiivinen ilmapiiri järjestöissä sekä kiusaaminen siellä saattoi liittyä siihen, että järjestöissä toimivat eivät tiedä mitä heidän tulisi tehdä tai mitä heiltä odotetaan.

Kohderyhmänämme ovat pääasiassa järjestötoimijat, mutta sovelluksemme vaikutus tulee näkymään kaikkien opiskelijoiden hyvinvoinnissa. Ryhmämme haastatteli työhömmme Rauman Opettajankoulutuslaitoksen varajohtajaa Jaana Lepistöä, sekä kahta aktiivista harrastejärjestötoimijaa. Lisäksi hyödynsimme TYY:n Rauman kampuksen hallintosihteerin Jenni Mastin asiantuntemusta ja osaamista.

Sovelluksemme eli sähköisen käsikirjan ajatuksena on se, että kaikilla aine- ja harrastejärjestöillä on sama sähköinen "alusta", josta löytyy kaikki oleellinen tieto järjestöstä

sekä sen toiminnasta. Työskentelyalustana toimii Sharepoint, jonne pääsee kirjautumaan utu-tunnuksilla. Käsikirja ohjaa hallituksen toimintaa ja antaa raamit sekä ohjeet mahdollisille uusille jäsenille. Käsikirjaa pystyy helposti muokkaamaan tarpeen mukaan sekä alustaan on tallennettuna kaikki tärkeät dokumentit ja asiakirjat sekä lomakkeet. Sähköisen käsikirjan luomisessa ja Sharepointin käytön opastuksessa suurena apuna on toiminut Turun yliopiston digipalveluiden IT-suunnittelija Tuomas Järvenkallas.

Kuva. 1. Etusivun näkymää Sharepointissa. Jokaisesta ainejärjestön kuvakkeesta pääsee järjestön omiin sivuihin ja kansioihin.

Aj

Aine- ja harrastejärjestön sähköinen käsikirja

Jaa

+ Uusi

Luonnos tallennettu 14.1.2024

Muokkaa

Julkaise

 Sempun akateeminen sateenkaarijärjestö Fä...

 Viva Rauma ry

 Ekklesia ry

 Rauman Akateeminen Nintendokerho ry

 Rauman seminaarin kalastusurheilijat ry

 Sempun Pallo ry

 Rauman Ylioppilasteatteri Qm...

 Semppu Ensemble ry

 Rauman TK-Kilta ry

 Lokilta ry

 Lastopet ry

 Opekas ry

Uutiset

+ Lisää

Kuva.2. Kansiorakenteen näkymää Sharepointissa. Jokaisella järjestöllä omat sivut ja omat kansiot.

	Järjestön esittely
	Kiusaaminen ja siihen liittyvät toi...
	Koulutukset
	Kyselyt
	Lomakkeet ja sopimus pohjat
	Pöytäkirjat, palaverimuistiot
	Some-pohjat
	Talousarviot
	Tapahtumat
	Toimintakertomukset
	Toimintasuunnitelmapohja
	Vuokraus-tilankäyttö- ja laitteisto...

Sovellusaihiomme pyrkii selkeyttämään järjestötoimijoiden työskentelyä. Sujuvan työskentelyn myötä järjestöissä säilyisi positiivisempi yhteishenki ja työskentely olisi sujuvaa. Kun järjestöt ja järjestötoimijat voivat hyvin, resonoi se muuhun opiskelijakuntaan. Tavoitteena, että selkeät ohjeet ja yhdenmukainen jakelualusta helpottavat ainejärjestöissä puuhaavien ihmisten työtaakkaa. Tämän lisäksi sähköinen käsikirja helpottaisi tiedon ja käytäntöjen siirtymistä seuraaville opiskelijoille. Näin ollen ihmisten epätietoisuus ainejärjestössä toimivien opiskelijoiden kesken vähenee, sekä toiminta ja vastuut sitä kautta selkiytyy.

Toivon mukaan negatiivinen ilmapiiri ja käyttäytyminen vähenee ja ainejärjestöissä toimiville ihmisille jäisi enemmän aikaa keskittyä ainejärjestön alkuperäiseen ja tärkeimpään tehtävään eli yhteisöllisyyden luomiseen ja yhteenkuuluvuuden tunteeseen opiskelijoiden kesken.

Teimme yhteistyötä Rauman opettajankoulutuslaitoksen yliopistotutkijan ja varajohtaja Jaana Lepistön kanssa. Konsultoimme Lepistöä sovellusideastamme. Lepistö oli tietoinen

kampuksen sisäisestä kiusaamistilanteesta. Esittelimme sovellusideamme Lepistölle ja saimme positiivista palautetta sovelluksestamme. Lepistö painotti haastattelussa tämän hetken hallitustoiminnan tilannetta ja kertoi, että jatkossa uusille järjestötoimijoille järjestetään yhteisiä infotilaisuuksia. Lepistö kertoi sovellusideamme olevan toteuttamiskelpoinen ja ajankohtainen.

Haastattelussa Lepistö kertoi, että kampuksella tapahtuvat kiusaamistilanteet ovat olleet yhteydessä järjestötoimintaan ja painotti, että hyvinvoinnin edistäminen on kaikkien tehtävä. Lepistö sanoi, että sähköinen käsikirja olisi toteuttamiskelpoinen ja hyvin vastaanotettuna myös tehokas ja hyödyllinen. Hyvinvoiva opiskelijayhteisö kampuksella tuottaa hyvinvoivia opettajia tulevaisuuden työelämään.

Lähteet:

Cowie, H. & Myers C-A. 2015. What we know about bullying and cyberbullying among university students. Teoksessa H., Mayers & C-A., Cowie (toim.) Bullying among University Students: Cross-National Perspectives.

https://utuvolter.fi/permalink/358FIN_UTUR/1n2f5er/alma9917732395405971

Koivisto, H., Komulainen, K. & Rätty, H. 2020. Koulun vai palvelujen äärelle? - Kuinka fuksit positioivat itsensä yliopistoon. Kasvatus & Aika 14 (3) 2020, 20–42.

<https://journal.fi/kasvatusjaaika/article/view/89073/56324>

Parikka, S., Holm, N. Ikonen, J., Koskela T, Kilpeläinen H, & Lundqvist A. 2021. Korkeakouluopiskelijoiden mielenterveys, elintavat ja opiskeluryhmään kuuluminen. KOTT 2021-tutkimuksen tuloksia.

<https://thl.fi/documents/10531/5589167/KOTT2021-tutkimuksen+perustulokset.pdf/db343de6-25d0-0964-42a9-ffe268d9932d?t=1639369139813>

<https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyden-edistaminen/mielen-hyvinvoinnin-edistaminen-oppilaitoksissa>

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

TiMi – Varhaiskasvatuksen sijaisten

keikkatyöpalvelu nettisivu

Toteuttanut ryhmä: Milla Kattelus, Oona Kiviniemi, Sejla Kljajic, Senja Laakso

Oletko koskaan mennyt sijaisena päiväkotiin, etkä ole tiennyt päiväkodista ja sen tavoista mitään. Ei hätää, sillä olemme kehittäneet TiMin, jonka avulla sijaisen arki helpottuu. Sijaisena et välttämättä tiedä, mitä sinulta odotetaan, millaiseen päiväkotiin olet menossa tai mitä päivä sisältää. Yksittäisiä päiviä tekevät sijaiset kuormittuvat jo pelkästään siitä, kun heidän pitää päivän alussa kysyä kaikki monet kysymykset siitä, mitä päivän aikana tapahtuu. On raskasta, koska et voi valmistautua etukäteen päivään, koska et tiedä mitä sinulta odotetaan juuri kyseisessä päiväkodissa kyseisenä päivänä. TiMi vastaa tähän ongelmaan, sillä täältä löydät kaiken tarvittavan tiedon kyseisestä päiväkodista ja päivän aikana tapahtuvista asioista etukäteen.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö on kokenut työhyvinvoinnin laskua entistä enemmän. Tähän yksi suurimmista ongelmista on sijaispula, jota esiintyy enemmän kuin aiemmin. Resurssipula ja varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvointi vaikuttavat voimakkaasti toisiinsa. Resurssipula aiheuttaa työntekijöille lisää töitä, joka heijastuu työntekijöiden hyvinvoinnissa. Vuonna 2018 tehty Kevan tutkimus osoitti, että henkilöstöresurssien riittämättömyys on kasvanut vuoteen 2016 verrattuna 9 prosenttia. Joka neljäs vastanneista koki työhyvinvointinsa menneen entistä huonompaan suuntaan. Tämän lisäksi kokemus fyysisestä raskaudesta työssä on lisääntynyt entisestään. Varhaiskasvatuksessa työskentelevistä 53 % koki oman työnsä fyysisesti raskaaksi. (Pekkarinen 2018, 20, 45–46.)

Nettisivulta löytyy tietoa eri päiväkodeista ja tärkeitä lomakkeita, jotka helpottavat sijaisten työskentelyä. Esimerkkinä sivulta löytyy kahdesta eri päiväkodista tiedot. Sivustolla on myös kohta, josta voi tulostaa mallipohjia päiväjärjestyksistä, viikkosuunnitelmista, vuorojen vastuista, pienryhmätoiminnasta sekä sijaisen tietopaketeista. Mallipohjat helpottavat työntekijöiden tiedon jakamista. Kun on valmis pohja, johon täytyy vain täyttää tiedot ja sen pystyy helposti tulostamaan helpottaa tämä sijaisten tiedottamista. Päiväjärjestykseen voi täyttää kunkin ryhmän päiväjärjestyksen, pienryhmätoiminta lomake auttaa henkilökuntaa sekä lapsia hahmottamaan mihin ryhmään kuuluu ja mitä tapahtuu päivän aikana ryhmässä. Vuorojen vastuut helpottavat sijaisen työtä, sillä hän näkee lomakkeesta mitä missäkin vuorossa olevan päävastuut ovat. Viikkosuunnitelmaan voi kirjata viikon aikana tapahtuvia erityishuomiota vaativat tapahtumat esimerkiksi kaikki retket ja jos on liikuntaa, jotta sijainen osaa ottaa sopivan varustuksen mukaan ja tämä muistuttaa vanhempia myös pakkaamaan lapsille oikeat varusteet. Päiväkotien sivuilta pääset lukemaan perustietoja päiväkodista ja näet myös heidän päivä- ja viikkosuunnitelmat, joten sijaisena saa heti tietoa päiväkodin arjesta ja päivän kulusta. Ja viimeisellä sivulla on meidän yhteystietomme, jos sivuston käytön kanssa tulee jotain ongelmia, ottakaa yhteyttä annettuun sähköpostiin tai puhelinnumeroon.

Sovellus ideamme tärkein kohderyhmämme on eri päiväkoteihin menevät sijaiset. Haluamme helpottaa heidän arkeaan, ja madaltaa kynnystä mennä uuteen päiväkotiin

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

töihin. Kuitenkin sovellus ideastamme, voisi hyötyä koko muukin päiväkodin henkilökunta. TiMistä löytyvistä lomakkeista on hyötyä jokaiselle työntekijöille, niin sijaisille kuin vakituosillekin työntekijöille.

Tiimikortit

Toteuttanut ryhmä: Viola Vuorenvirta, Teea Viljanen, Emmi Riihimäki, Anna-Sofia Salo ja Jade Wiren

Tämän sovellusidean tarkoituksena on parantaa työhyvinvointia. Innovaatio keskittyy erityisesti työilmapiirin kehittämiseen, sillä työilmapiiri vaikuttaa moneen asiaan. Varhaiskasvatuksessa työskentelevät aikuiset kuormittuvat, jos ryhmän tai koko talon ilmapiiri on kireää, eikä asioista pystytä puhumaan avoimesti tai pienet mukavat arkea piristävät toiminnot puuttuvat. Huonon ilmapiirin vaikutukset näkyvät myös lapsissa. Lapset aistivat, jos aikuisten välinen kommunikaatio on heikkoa. Jos arjen askareista on vaikea käydä keskustelua, vaikuttaa se niiden sujuvuuteen. Tällöin lapset ovat epätietoisuuden varassa, eivätkä he saa aikuisilta tarvitsemaansa tukea. Tämän innovaation tarkoituksena on luoda erilaisista tehtävistä ja toiminnoista työyhteisölle arkipäiväisiä sekä rutiininomaisia. Tällöin arki päiväkodissa on helpompaa ja kaikille mielekästä, kun opettajien, hoitajien, sijaisten ja muun henkilöstön työilmapiiri on sujuvaa ja avointa.

Hyvä työilmapiiri on erittäin tärkeää työpaikoilla. Työilmapiiri vaikuttaa työntekijöiden viihtyvyyteen, motivaatioon ja suorituskyykyyn. Positiivinen työilmapiiri edistää yhteistyötä, avoimuutta ja tyytyväisyyttä. Huono työilmapiiri puolestaan voi johtaa stressiin, konflikteihin ja heikkoon suorituskyykyyn. Oulasmaa ja Saloheimo kertovat, että työilmapiirin merkitys kasvattajien arjessa on tärkeä. Kun työyhteisössä on myönteinen ja kannustava ilmapiiri, työntekijät voivat ottaa vaikeitakin kysymyksiä esille ilman pelkoa ilmapiirin tulehtumisesta tai torjutuksi tulemisesta. (Oulasmaa & Saloheimo 2013) Opetushallituksen mukaan työyhteisön tapa kohdata ja johtaa tunteita on otettava huomioon, kun tavoitellaan hyvää työtä, uudistumista, työhyvinvointia ja hyvää työilmapiiriä. Huono työilmapiiri voi näkyä oppilaiden masennusoireiluna. (Opetushallitus 2010)

Kohderyhmänämme toimii varhaiskasvatuksen henkilökunta. Tavoitteenamme on luoda työpaikalle avoin ja tasa-arvoinen ilmapiiri. Korttien tavoitteena ei ole pelkästään tuoda esimerkiksi päiväkodeissa työskentelevien varhaiskasvatusopettajien yhteistyötä paremmaksi, vaan tarkoituksena on luoda parempaa työhyvinvointia koko henkilökunnalle; opettajat, hoitajat, keittiö- ja siivoushenkilökunta sekä sijaiset. Tärkeää on, että jokainen

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

siellä työskentelevä voisi hyvin, sillä täten pystymme tarjoamaan lapsille terveen, monipuolisen ja tasaisen ympäristön kasvaa. Se miten me aikuiset kommunikoimme keskenään, heijastuu lapsiin ja heidän aisteihinsa. Tavoitteenamme on siis luoda kohderyhmällemme parempi, hyvinvoiva työpaikka, jonka myötä mahdollisesti pienin askelin voisimme jälleen nostaa varhaiskasvatustyön kiinnostavuutta. Uskomme, että kohderyhmämme voi huomata jo lyhyen ajan sisään edes pientä muutosta, sillä teot ja sanat eivät ole vaativia mutta merkitys toisen päivään voi olla suuri.

Sovelluksenamme toimii tiimikortit, jotka ovat pelikorttien kokoisia. Tiimikortit jakaantuvat kolmeen teemaan, jotka ovat kaveritaidot, avoimuus ja hyvinvointi. Korttien määrä tulee olemaan riittävä, jotta kortit eivät toista toisiaan. Tehtävien tarkoitus ei ole kuormittaa varhaiskasvatuksen henkilökuntaa, vaan auttaa hyvän työilmapiirin parantamiseen. Tehtävien sisällöt ovat nopeita ja helppoja suorittaa päivän aikana. Lisäksi tiimikortteihin sisältyisi purkki, johon käytetyt kortit laitettaisiin. Tavoitteena on näyttää, kuinka pienillä teoilla on suuri merkitys työssä jakamiseen ja hyvän ilmapiirin ylläpitämiseen. Hyvä sijainti korttipakalle olisi esimerkiksi taukuhuone. Tiimikorttien käyttöohjeena toimisi lisäkortti, jossa kerrotaan, mitä varhaiskasvatuksen henkilökunnan tulee tehdä. Varhaiskasvatuksen henkilökunnasta jokainen nostaisi yhden kortin purkista. Korteja voitaisiin käyttää yhden viikon ajan, esimerkiksi joka toinen viikko. Kortin nostettua hänen tulisi tehdä tehtävä tai toiminto ja palauttaa käytetty kortti käytettyjen korttien purkkiin.

**TURUN
YLIOPISTO**

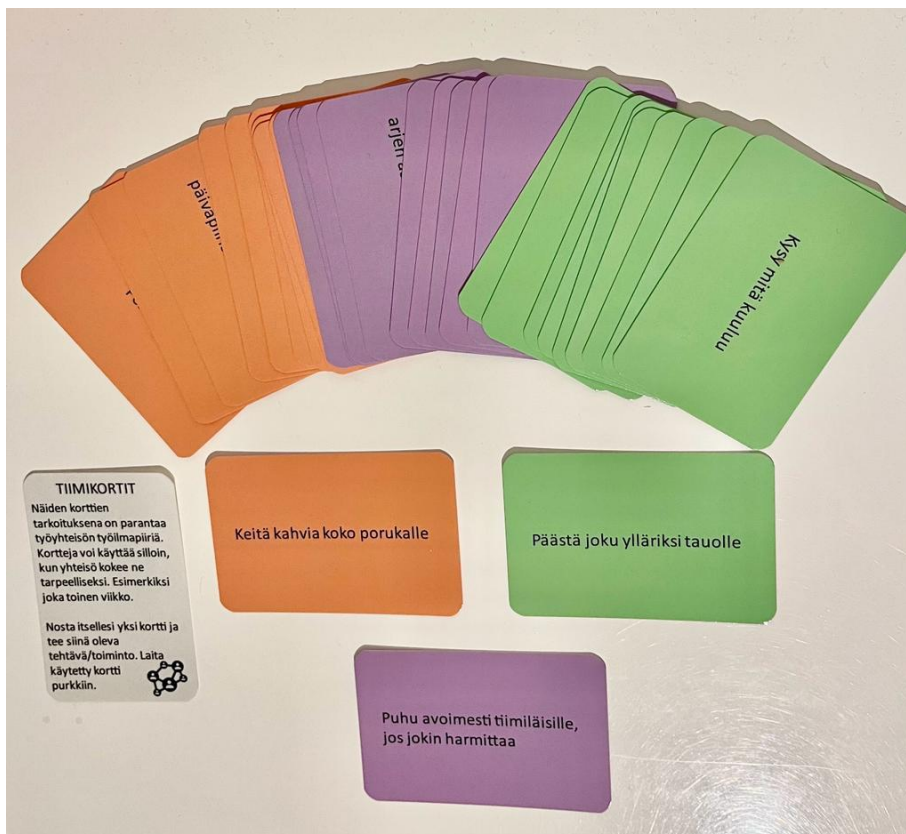
Kasvatustieteiden
tiedekunta

Lähde: Pinterest

Tässä innovaatiomme valmis esimerkki tuotepaketista.

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

KaveriKahva

Toteuttanut ryhmä: Jere Kylänpää, Tanja Muronen, Mari-Minnea Pulliainen, Jenna Rapatti, Melissa Setälä

Mihin kaverikahva on tarkoitettu?

KaveriKahva sai alkunsa varhaiskasvatuksen ammattilaisten huomatessa tarvetta helpottaa Lasten liikkumista parijonossa. Erityisesti talvella oli saatu huonoja kokemuksia lasten kanssa liikkumisesta päiväkodin porttien ulkopuolella, kun lapsilla on paksujen hanskojen vuoksi vaikea pitää kiinni kaverin kädestä. Myös kaupungeissa oleviin päiväkoteihin nähtiin tarvetta välineelle, joka tuo turvaa liikkumiselle lapsiryhmän kanssa. Syntyi ensimmäiset ajatukset välineestä, jonka tavoitteena on mahdollistaa aikuisen ohjaama, mutta lasten itsenäisyyttä tukeva liikkuminen liikenteessä.

Teoriataustaa

KaveriKahvan kehittelyn keskiössä oli lasten vaikeus kulkea käsikädessä talvella, kun talvihanskat ovat käytössä, mikä hankaloittaa turvallista liikkumista ryhmässä. Tämä teoriaosuus tarkastelee KaveriKahvan merkitystä liikkumisen mahdollistajana ja siihen liittyvää kirjallisuutta, joka käsittelee lasten liikkumisen haasteita kaupunkiympäristössä. Tutkimustulokset lasten liikenneturvallisuuden riskeistä ja liikkumisen vähenemisestä ovat ohjanneet KaveriKahvan suunnittelua turvallisen ja käytännöllisen ryhmäliikkumisvälineen luomiseksi, edistään lasten fyysistä aktiivisuutta ja sosiaalista vuorovaikutusta.

Yksi varhaiskasvatuksen keskeisistä tavoitteista on innostaa lapsia monipuoliseen liikuntaan (Varhaiskasvatuksen perusteet, 2018). KaveriKahva tukee lasten fyysisen aktiivisuuden edistämistä. KaveriKahva helpottaa ryhmässä liikkumista, joka on erinomainen keino kehittää lasten sosiaalisia taitoja, kuten vuorovaikutusta ja itsesäätelytaitoja, kuten Varhaiskasvatuksen perusteissa on ohjattu.

Kaupunkiympäristöt asettavat useita haasteita lasten fyysiselle aktiivisuudelle. Vilkkaasti liikennöidyt alueet, rajalliset viheralueet ja turvallisten leikkipaikkojen puute rajoittavat lasten

**TURUN
YLIOPISTO**

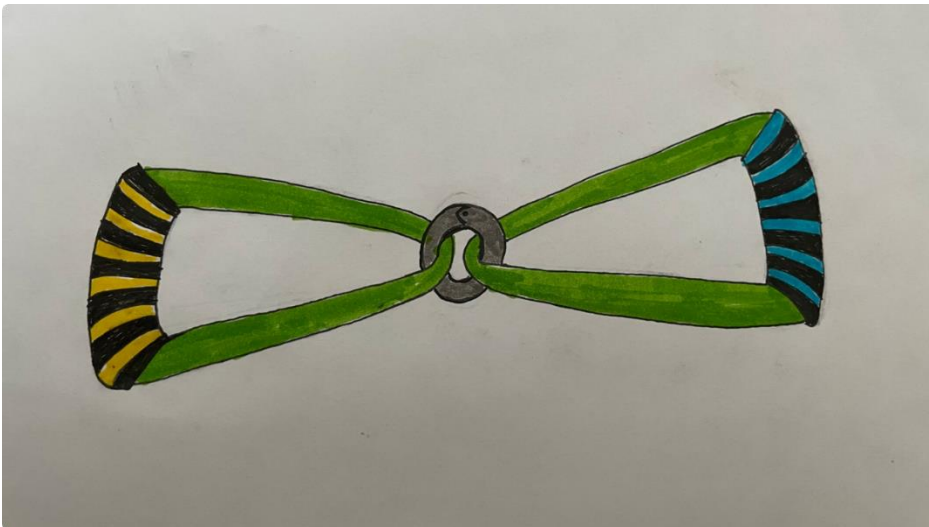
Kasvatustieteiden
tiedekunta

mahdollisuuksia liikkua vapaasti ja turvallisesti. Tämä on huolestuttavaa, sillä ympäristöllä on merkittävä vaikutus lasten liikkumiseen ja leikkimiseen. Liikkumisen vähentyessä lapset menettävät mahdollisuuksia kehittää motorisia taitojaan ja kokea itsenäisyyttä (Kyttä, 2006; Spencer and Blades, 2006).

Kohderyhmä

KaveriKahva on suunniteltu erityisesti päiväkotikäisille lapsille. KaveriKahvan tarkoituksena on tuoda esille uudenlainen, turvallinen ja hauska tapa liikkua. KaveriKahva on suunniteltu päiväkotiryhmien käyttöön, sillä se mahdollistaa aikuisen ohjaaman, mutta lasten itsenäisyyttä tukevan liikkumisen nykypäivän monimutkaisissa kaupunkiympäristöissä. KaveriKahvaa voi kuitenkin käyttää myös esimerkiksi eskarilaisten kanssa ja kahvojen muokattavuuden ansiosta KaveriKahvaa voi hyödyntää myös ala-asteikäisten lasten kanssa.

Sisällön kuvaus ja ohjeistus

KaveriKahvan ensimmäinen luonnos (Mari-Minnea Pulliainen)

KaveriKahva koostuu erivärisistä nylonnaruista tehdyistä lenkeistä, muovisista kädensijoista ja metallisista rinkuloista ja rinkulaan pujotettavasta pidemmästä narusta, josta työntekijät pitävät kiinni päistä. Muovinen kädensija on suunniteltu lapsen käteen sopivaksi sekä tarpeeksi kevyeksi, jotta lapsen on helppo pitää siitä kiinni. Pitkää narua käytettäessä paino

**TURUN
YLIOPISTO**

Kasvatustieteiden
tiedekunta

jakaantuu käytännössä myös sen päälle, KaveriKahvan ollessa myös sen varassa. Kaverikahva valmistetaan käyttöön pujottamalla kahvojen metallilenkeistä pidempi naru läpi ja opettaja tai muu päiväkodin työntekijä pitävät pitkän narun päistä kiinni. Lapset ottavat kahvoista kiinni ja kaikki on valmista lähtöön. Lasten taitotason mukaisesti, esim. esikoululaisilta voidaan jättää pitempi naru kokonaan pois ja pitää pelkät kahvat tukemaan lasten otetta. Tuote sopii myös alkuopetuksen avuksi mainiosti.

Kadonnut ystävä -sisäpelilauta

Liikunnan lisääminen varhaiskasvatuksessa

Toteuttanut ryhmä: Arkimies Siikri, Friman Salla, Huoponen Sofi, Hyytiä Sara

Lasten fyysisen aktiivisuuden määrä on vähentynyt viime vuosina maailmanlaajuisesti. Lasten täytyisi liikkua vähintään 3 tuntia päivässä aktiivisesti (World Health Organization, 2019). Tämä ei valitettavasti toteudu. Alle kouluikäisistä lapsista vain 10–20 % saavuttaa normaalia kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia edellyttävän ja nykysuositusten mukaisen päivittäisen fyysisen aktiivisuuden määrän (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja, 2016: 21).

Kasvan, liikun ja kehityn pedagogisen tuen oppimisen alueen tavoitteena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti sekä kokemaan liikunnan iloa. Liikuntakasvatuksen tulee olla säännöllistä, lapsilähtöistä, monipuolista, tavoitteellista ja osana arkea. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2022, Opetushallitus.) Nämä tavoitteet mielessä kehitimme ”seinäpelilauta-innovaation”, joka lisäisi monipuolista liikuntaa varhaiskasvatuksen arkeen. Kohderyhmänä ovat 1-6-vuotiaat.

Kiinnitimme huomiota myös päiväkodin arjen rytmiin ja huomasimme liikunnan lisäämisen mahdollisuuksia erityisesti ulkoiluissa ja sisätilojen toimintahetkissä. Huomionarvoista olivat myös siirtymätilanteet, jolloin ylimääräistä odottelua saattaa ilmetä. Mietimme tapaa, jolla innostaa lapsia mukaan yhteiseen tekemiseen sekä huomioida myös vanhemmat. Halusimme luoda jotakin lapsiryhmiä yhdistävää ja jännittävää. Emme kuitenkaan halunneet henkilöstölle lisätyötä, vaan helpon materiaalipaketin toiminnan toteutukseen.

Sisältö

Pelissä ideana on liikkua yhdessä ryhmän kanssa ja suorittaa liikuntatehtäviä, jolloin pääsee etenemään reitillä. Tarkoituksena on kulkea pelin tarinaa eteenpäin ja auttaa pulaan jäänyttä ystävää eläinhahmon mukana. Rakenna haluamasi vuodenajan oma seinäpelilauta valmiista tulostettavista materiaaleista esim. päiväkodin käytävälle tai liitutaululle selkeästi eteneväksi reitiksi. Pelilaudan askelmat voi kiinnittää nuppineuloilla tai sinitarralla. Askelmien väliset reitit voi havainnollistaa langalla, pahvilla tai muulla haluamallaan tavalla. Vaihtoehtoisesti pelilaudan voi askarrella ja maalata lasten kanssa käsin. Kiinnitä alkuun vuodenajan oma alkuluukku, jonka jälkeen noin viikon välein yksi numeroitu kauden oma vihjeluukku, loppuun kauden oma palkintoluukku sekä jokaisen luukun väliin tyhjiä askelmia.

Mitä enemmän tyhjiä askelmia kiinnitetään, sitä kauemmin peli kestää. Toisten kausien on tarkoitus kestää pitempään kuin toisten. Esimerkiksi talvipelilaudan tarinassa vihjeluukkuja on puolet enemmän kuin kevätpelilaudan tarinassa, joten talvipelilautaa pelatessa voi lisätä enemmän tyhjiä askelmia. Pelin etenemisnopeus riippuu myös ryhmän liikuntatehtävien

suoritustahdista (1-3 askelmaa päivässä). Tyhjen askelmien määrä kannattaa siis olla lapsille sopivan haastava.

Valmiina tulostettavia materiaaleja ovat 40 liikuntatehtävälappua, joiden toisella puolella on kuva ja toisella puolella kirjallinen ohje tehtävästä (10 per pelilauta/vuodenaika.) Lisäksi mukana 16 tyhjää liikuntatehtävälappua, joihin tehtäviä saa keksiä itse. Alkuluukkuja on neljä, yksi jokaiselle vuodenaikalle. Yhteensä 34 eläinystävien tarinasta kertovaa vihjeluukkua (8 syyskaudelle, talvikaudelle 12, kevätkaudelle 6, kesäkaudelle 8). Neljä palkintoluukkua sijoitetaan pelien loppuun, yksi jokaiselle vuodenaikalle. Lisäksi laudalla on 40 tyhjää askelmaa.

Muita tarvittavia materiaaleja ovat lankaa tai pahvia askelmien välisen reitin rakentamiseen, nuppineuloja tai sinitarraa askelmien kiinnittämiseen, sekä purkit, joihin laitetaan valitun vuodenaikan liikuntatehtävälaput.

Esimerkkikuva ryhmämme askartelemasta syyspelilaudasta.

Säännöt

Ensin valitun vuodenajan pelilaudan aloitusluukun tarina luetaan. Kun aloitusluukku on luettu, ryhmä voi alkaa suorittaa erilaisia liikuntatehtäviä. Aina kun yksi liikuntatehtävä on suoritettu, ryhmä voi liikuttaa omaa eläinhahmoaan pelilaudalla eteenpäin. Jokaiselle vuodenajalle sopivat liikuntatehtävät laitetaan ryhmän omiin liikuntapurkkeihin. Purkkeja sijoitetaan saatavilla oleviin paikkoihin, esimerkiksi eteisen hyllylle ja ulkovarastoon.

Liikuntatehtävät ovat vaikeustasoiltaan ryhmän ikäisille sopivia ja jakautuvat värien mukaan. Sininen tarkoittaa ulkoilutehtävää, keltainen sisätehtävää ja punainen odotustilanne tehtävää. Lappujen etupuolella on liikuntatehtävästä kuvallinen ohje, ja toisella puolella sanallinen ohje. Pelilaudan reitin varrella on numeroituja vihjeluukkuja, joihin kurkistamalla löytyy tarinan seuraava pätkä ja siihen liittyvä kuva. Lopussa ryhmä saa palkinnoksi itse valitsemansa liikunnallisen palkinnon, kuten metsäretken tai discon. Löydetty eläinystävä voi tulla myös tervehtimään ryhmää esimerkiksi käsinuken muodossa, mikäli päiväkodista sellainen löytyy.

Ryhmä saa nostaa purkista 1-3 lappua päivässä. Aikuinen päättää sopivan hetken tehtävien suorittamiseen. Samaa pelilautaa voi käyttää koko päiväkotia. Vaihtoehtoisesti 1-3-vuotiaiden ryhmät ja 4-6 vuotiaiden ryhmät voivat käyttää omia pelilautoja.

Sisäleikit: erilaisia hyppyjä (x-hyppy), temppurata, kurki ja sammakko, hyvää huomenta-leikki, kehoraketti, ota kiinni ja kutita, ralliautot, liikennevalot, lohen kalastus, jäätyneet Jekku-jänöt, hännänryöstö, kapteeni käskee, karhu nukkuu, oma puoli puhtaana, toffee/lima, viivahippa.

Ulkoleikit: polttopallo, hippa, seuraa johtajaa, viimeinen pari uunista ulos, hiirenhäntä, parkour-hippa, perjantai-jamit, Jekku-jänön tasapainopeili, käärmeleikki, muistipeli metsässä, valokuvasuunnistus, peili, maa-meri-laiva, kissa ja hiiri.

Odotustilanne: venyttely/jooga, nilkkojen ja ranteiden pyörittely, yhdellä jalalla seisominen, lantion pyrittäminen (oma nimi), yläkerta alakerta muu muu, missä peukku, limbo, matkalla maailman ympäri, hypi haalarin yli.

Eläintarinat löytyvät pätkissä jokaisen vuodenajan värikoodatuissa ja numeroiduissa alku-, vihje- ja loppuluukuissa. Pääopetus jokaisessa tarinassa on yhteistyö, avunanto ja liikunnan ilo. Syyspelilautatarina on käytössä ajalla syyskuu-marraskuu, siinä opetuksena on saappaiden käyttö. Talvipelilautatarina on käytössä ajalla joulukuu-maaliskuu, siinä taas opetuksena lämpimästi pukeutuminen. Kevätpelilautatarinaa voi hyödyntää huhtikuusta toukokuuhun, opetuksena ympäristökasvatus ja kärsivällisyys. Kesäpelilautatarinaa taas hyödynnetään kesäkuusta elokuuhun, opetuksena riittävä juominen.

Ryhmäläiset voivat suorittaa myös kotona yhden liikuntatehtävän esimerkiksi kerran viikossa. Ei haittaa, jos kaikki eivät muista suorittaa liikuntatehtävää, riittää että yksi suorittaa. Aikuinen kysyy, kuka on suorittanut tehtävän esimerkiksi seuraavassa aamupiirissä. Lisäksi ryhmät voivat lähettää liikuntatehtäviä haasteeksi toisten ryhmien purkkeihin.

Esimerkkinä syyspelilautatarina

Alkuluukun tarina:

Olipa kerran pienet eläinystävykset kissa, koira hevonen ja hiiri, jotka rakastivat leikkiä. Ne leikkivät sisällä, ulkona, ihan kaikkialla. Mutta sitten tuli syksy.

Tiedätkö mitä syksy tarkoittaa? Syksyllä sataa todella paljon. Ja niin syksyn tullessa, satoi siellä missä eläimetkin asuivat. Koko maa täyttyi lätäköistä, kurasta ja loskasta. Joka oja, ränni ja tie tulvi ruskeaa litisevää kuraa.

Koiraa, hevosta ja hiirtä ei sade haitannut. "HAU HAU HAUUUU! PRRR! Viik-viik-viii-iik!" ne pomppivat yhdessä kuraissa lätäköissä niin että roiskui. Vaan kissa ei sateesta pitänyt, eikä varsinkaan kurasta.

"Maau", se maukaisi ja katseli muiden touhuja. Kissa ei halunnut kastella tassujaan, se piti niistä puhtaina. "Maaaau. Miten minä voisin mukaan päästä?" se mietti. "Maaaau... Mitä laittaa tassuihin, että ne ei kastu?"

"HAU HAU HAU! Tule kissa leikkimään!" koira huusi.

"Prrr! Vesi on viileää!" hevonen hiruhti.

"Viik! Hei!" hiiri vikisi. "Ystävät. Minne kissa meni?"

Koira, hevonen ja hiiri lopettivat stop tykkänään lätäkössä pomppimisen. Ne katsoivat ympärilleen, mutta kissaa ei näkynyt. "Kissa! Kisu kisu kisuuu", koira yritti maanitella, mutta kissa ei tullut esiin. Minne se meni? Osaatteko arvata?

Vihjeluukku 1: (Kuvassa lätäköiden läpi kulkevat kissan tassun jäljet)

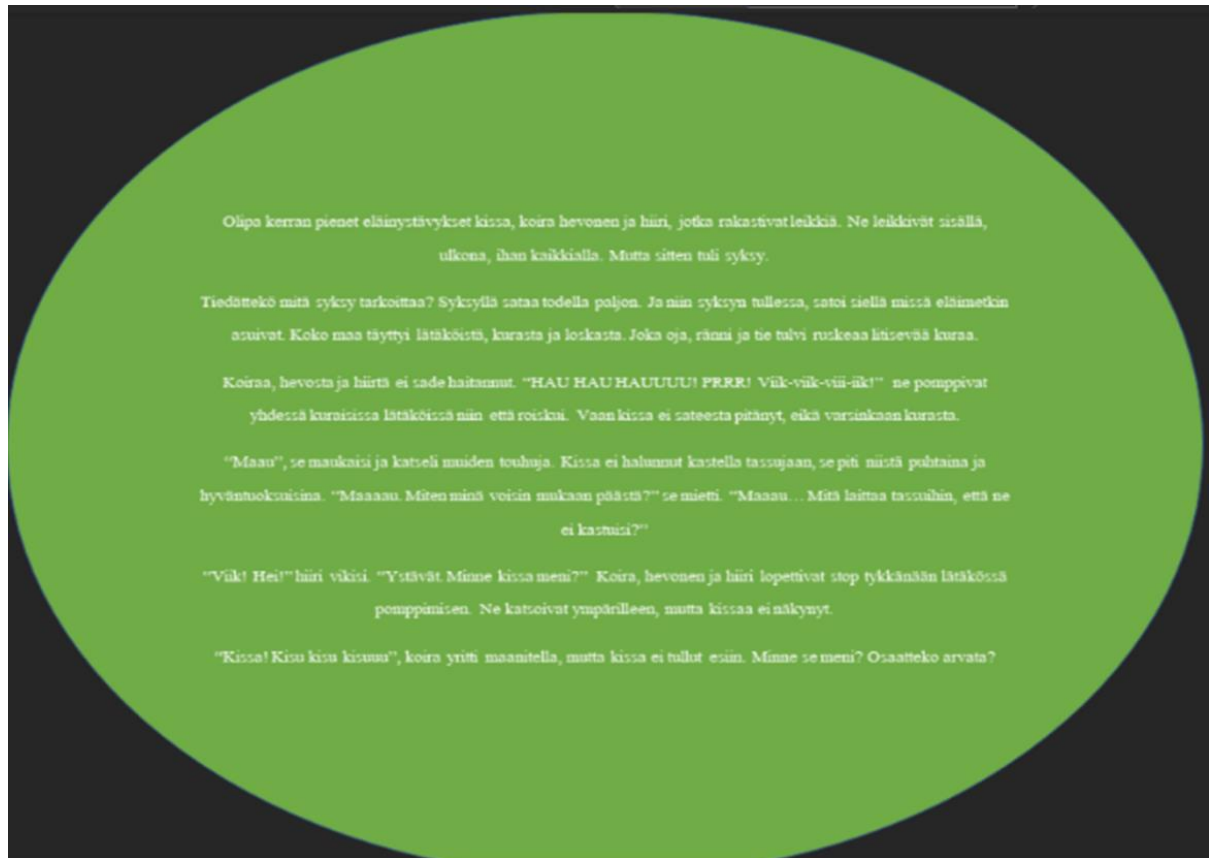
Muistatteko, mitä tapahtui viimeksi? Tuli syksy. Koko maa täyttyi ruskeasta, litisevästä kurasta ja eläinystävykset, jotka ennen niin mielellään leikkivät yhdessä, olivat yhtä ystävää vailla. Kissa ei halunnut kastella tassujaan. Se piti niistä puhtaina ja hyväntuoksuina.

"Kissss... Kisuu? Mihin sinä oikein livahdit?" koira, hevonen ja hiiri huutelivat. "Kiss kiss kiss kissss?"

"Hau! Hau hau!" koira huudahti yhtäkkiä. "Hei ystävät! Minä haistan sen! Minä haistan kissan!"

Koiralla oli tosi hyvä hajuaisi. Se haistoi, minne kissa oli livahtanut: läpi kuraisten lätäköiden kauas metsään saakka.

"Pruuu", hevonen hiruhti. "Lähdetään perään. Hiiri, hyppää selkääni. Otetaan kissa kiinni!" Pieni hiiri kiipesi hevosen jalkaa pitkin sen selkään ja niin sitä mentiin. Arvaatteko, minne kissa oli luikkinut?

Esimerkki tulostettavasta syystarinan alkuluukun ulkomuodosta.

Lähteet:

- Bennett, Brandon; Provost, Lloyd. (2015). What's YOUR Theory? *Quality Progress*, s. 36
- Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja, 2016: 21
- Sandoval, William. (2014). Conjecture Mapping: An Approach to Systematic Educational Design Research. *Journal of the Learning Sciences*, 23(1), s. 18-36.
<https://doi.org/10.1080/10508406.2013.778204>
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2022, Opetushallitus
- World Health Organization, 2019